

AN CRANN SEASAC

J. AITCI ASUR MIUN-SEALTA

OLU

PAORAIIC UÍ CONAIRÉ

Mat. 47

August Matheson.

Αη ΟΡΑΠΠ ΖέΑΖΑϑ

m'asal beas 'oub.

Αη CηΑηη ΣέΑΖΑĆ

.1. ΑΙΣΤΪ ΑΖυS μΙΟη-ΣΖέΑΙΤΑ

6 ΛΑίη

ΡΑΥΗΑΙΣ υΪ CΟηΑΙΘ

COηΙΥCΤ ΟΙΘΕΑĆΑΙS ηΑ ηΕΙΡΕΑηη

ΤΕΟΡΑηΤΑ

1 ηΒΑΙηΕ ΑĆΑ CΙΙΔĆ

Do'n CRAOIBHÍN DOIBHINN

an leabhrán seo

MARAC ÉÚ A CRAOIBHÍN NÍ MÓIÚE GO MBÉAD AON
SACBILGE SÁ SCRIBADÓ IN ÉIRINN INDIU

SEO 1AÐ NA H-ΔΙΣΤΪ ΔΤΑ ΣΑΝ
LEABAR BEAS SEO :

CUIREADO	7
M'ASAL BEAS TUD	14
CROIÐE-ÞRUGADÓ NA CRUINNE	21
SA SCOILL	25
AN TÓISEACT	30
AN ÆAN BÍ AS AN ÞFUINNEÓIS	36
FLAÐ ΔΟΙΘΙΝΝ	42
ÞEIRT PAOI CRANN	48
AN SEAN-COILÉAR	54
CNOC MO CRÓIÐE	60
CRANN NA CROIÐE	66
AN ÞREAC ΔΤΑ ΣΑΝ ΔΒΔΙΝΝ ΜÓΙR	74
SLÁN ASAIÞ, Δ CÁIKOË	79

CUIREADÓ

Siubail uait liomsa, a cara na scaraó, amac
faoi na beannaib árda maoróda, faoi coillte
duaiúseada ziumáise, tar srutánaib ceolmára,
le bruaic linnte fuara sléibe mar a scoinnui-
deann na mílte éanlaic; siubail uait liomsa
mar tá an t-earraic ar fásáil, tá an fuil nuad
as éirge 'mo cúisleadaib agus 'do cúisleadaib-
sa, tá na huain as rinnce agus as méirliú ar na
bántaib, an súg as éirge i n-gac luib dá b'fásann,
boise agus beata i n-gac saoit dá séideann,
soraó seanamail ó'n ngréin, na spéarta lágac
cineálta i ndiaib droc-sionta agus doicill an
zeimriú. Cuir umac agus gluais liomsa. . .

Tréig an cácair agus nós na cácaic; saoit
óiot anuas an brón agus an imníde agus an
doilgeas croíde; caic óiot sean-ziobail
sruamóda do saogáil agus do zeimriú fáda
anróitig, agus tar liomsa so b'feicid tú an
t-earraic doibinn as teact, so scuirfid tú
aicne ar éanlaic na coille, ar imonn-beitiróigib
na n-gort, ar feitiróib bídeada na dtom, ar an
mbreac n-a póll srota, ar an scoinín beas
fáiteac, ar an n-giorrfiad meac, ar an mbroc
dásac, (ar an mbroc dásac,) ar an sionnac, ar
an n-gráinneóig dealgnais, ar an iorraib ruad
sa scraon, ar an dobarcú i scumar abann;
tar liomsa so dtóspar do croíde brúigte, so

ca

insects

=? eamadh

lap. cock
of way

mborruiġtear do meannina, go leiġseócar do
ġalar tudaċ, go b'fálitigimio beirt roim an
earrac agus roim aic'beócaint an tsaogail. . . .

* * *

Sé an caoi a raċamuid an cuio is mó de'n
bealac de siudal cos ; ac't beio an t-asal
beas tuda linn, agus an c'arr ġlas uaitne
ġleóite ceannuiġ mé tó n-a t'iaio, agus ar
n-earraióe uile go léir istig ann ionnós naċ
mbeio ualac ar bit orainn má caiteann tusa
t'ioċ an brón agus an t'oilġeas croioe. . . .

agus ní ualac mór béas ar an asal boċt
ac't oiread : ní beio air ac't ruoi béas aġ
teastail uainn i ġcomair ar t'curais—puball
rinneas féin de seantseól báio, le t'ruċt agus
fliċe na hoioċe coinneál amac uainn, bosġa
agus t'obbar bio ann agus ġléas le n-a ullmú,
tá p'iosa de'n tseantseól t'á n'oeárnas mo
puball a t'eanfas t'á leabaió t'irim t'úinn ;
seo, sin a béas aġainn ar an ġc'arr, ac't an
cúpla s'usa t'iuóras t'ú féin leat.

naċ aġainn béas an saogal ! An bóċar
breáġ f'ada bán sinċe amac rómainn ġár
meallaó agus ġár n'gríosaó cun siudail, cum-
raċt an earraiġ aġ éirġe aníos as an itir,
teas bog ó'n n'gréin, leoitne an'oeas loċtaig'ce
le bolċaió doibne na creap'ioise agus na n-úrġas,
agus mise agus tusa aġ ġluaiseac't linn ar ar
ġcomairle agus ar ar t'oil agus ar ar
suaimneas.

Tioċfaió bláta de'n uile cineál amac aġ
baint bárr áilne t'á céile. ġabfaió tusa aġ

dreapadóireacht: f. climbing.

STRAPADÓIREACHT SNA CREAGÁIN CLOC AR TÓIR NA
SCINEÁL NAÓ BFACA TÚ SO MINIC CEANA, ACÉ
FANFAID MISE LIOM FÉIN LEAC-TAOB AN BÓTAIR
'mo luide SA BFEAR, AS FÉACAINTE I N-ÁIRDE
AR NA NÉALTAID MÓRA ÓMRAÇA SÁ SQUABAÓ
TREASNA NA SPÉIRE AS AN NGAOIT, NÓ AS CUR
AICNE NÍOS FEÁRR AR SAOTAR NA SEANGÁN, NÓ
AS DEANAMH IONSGANTAIS DE'N TSIOL LISPIN SA
LOCÁN LE M'AIS. NÁ DEAN AIMREAS AR BIT DE,
NÍ BEID UAI^gNEAS ORMSA FAD IS BEAS TÚ IMTIGTE ;
ACÉ NUAIR TIOCFAS TÚ AR AIS, BEID FÁILTE
RÓMÁT, AGUS MÚINPIÓ TÚ DOM AINMNEACA AGUS
TRÉITRE NA BPLANNDAÍ BAILEÓCAS TÚ, Ó'S ASAT
ATÁ AN T-EÓLAS SIN.

frog

AGUS GLUAISPÍÓ AN BEIRT ASAINN LINN ARÍS
SO DEAS RÉID SO DTIOCPAID MEADON AGUS LÁR
AN LAE. ANNSIN TOGFPAID MISE AIT FEILEAMNAC
AR AN BFOSSA, AR ASAID NA SREINE, AGUS
CUIRFIMID CÚPLA UAIR DE'N CLOG ÉART AR ÁR
SUAIMNEAS. DAINPIÓ MÉ AN T-ASAL DE'N CARR,
BÉARAID MÉ GLAC COIRCE DÓ, TARRAINGEÓCAID
MÉ AMAÓ ÁR SCUID FÉIN AS AN MBOSCA—ARÁN
AGUS IM, CÁISE AGUS UIBEACA CRUAÓA IS MÓ
BEAS ASAINN I LÁR AN LAE—AGUS ROINNPÍÓ MÉ
AN LÓN AR AN MBEIRT ASAINN.

appropriate

SIUBAIL UAIT LIOMSA, AGUS BOSGFAMUID BÓTAR SO
DTIOCPAID AN OIÓCE ORAINN ; SADBPAID SINN TRÍ
BAILTE BEAGA SEASGRA A MBEID SOLUS I NGAÓ
TIG, AGUS TEINE BREÁG LE FEICEÁL AR AN TEALLAC
TRÍÓ AN DORAS FOSGAILTE, AGUS BEAN A' TIGE
SO SNOTAC AS ULLIHÚ PROINNE NÓ AS TABAIRT AIRE
DO'N NAOIÓNEÁN, NÓ AS CUR AN TSAOĞAIL TRÍ
CÉILE LE BEAN COMARSAH ; AGUS MÁ FÉACAINN

tú isteach i dtéad díob, agus tú ag sabáil
táir liomsa, b'féidir go dtiocfaid cineál
uaignis ort agus orm féin. Aét ní fiú tráct
x fit 17 met ar a leitheid de doct. Ní maireann sé don
adár. Imtígeann sé mar lócrann roimh an
nsgaíot.

Agus beithimid ag imteacht linn ar ár
socaímlacht go sroicimid coill beag siuimaise
atá ar eólas aghamsa. Is annsin cuirfeas sinn
ár gcéad oíche tarainn.

baggage
Crocfaid mé an puball ar a cúit cliait.
Cruinneófaid an beirt aghainn broсна. Fadófaid
mise teine i mbéal an púdail ós mise is fearr
cúige : aét caiteid tusa an céird sin, agus
an uile céird eile bainead leis an saogal
béas aghainn faoi'n spéir a fogluim—beid mé
crosta go leór leat mara mbeid tú i n-ann
teine fadó i ndíis fliuc le craobachaidh glasa
meal lá baistige, mara mbeid tú i n-ann béile
caitneamhac déanam de sean-chnám agus cúpla
a small potato
1/2 ancel creatán, an puball a crocaí ar na cliaitib,
breit ar an asal beag dub ar maidin, laincís
a cur air i scomair na hoíche, na leapeaca a
cóiriú, uisge polláin aitchneachtáil tar droc-
uisge, agus suantraig a sabáil dom má bíonn
a leitheid i n-easbaid orm don oíche !

Múinid mé an méid sin d'ealaídan an
tseacránaidhe dúit. Aét i dtosac, ar éad
ar bit, fadófaid mé an teine, geobfaid mé an
fíor-uisge, gléasfaid mé an biaí, veasófaid
mé na leapeaca—fan go bfeicid tú dá leabaid
gleite compóirveaca luasgaca déanfas mé
as an tsean-tseól ! Ní beid fonn ort taob

féasail ar don leabair eile le do beó arís. Aót tá faitéios orm go mbeir tú roinnt sganruigte an céad oirdé beas tú liomsa sa scoill.

Cloisfíó tú fuaimanna nár éuala tú ariam éana : coill giuimaise atá sa scoill seo, agus bíonn ceól as an ngiuimais nac mbíonn as don éran eile dá bfasann—ceól caol cruair is minice bíos as an sgrann sin agus é as síor-éadoinead na marb. Má bíonn saoit mór ann, cloisfíó tú tormán uatbásac i mbárr na scaol-ngéas spionta—taisí agus ain-spríó na hoirdé agus na scoillte as tógáil clampair agus acrainn, o'eile? Aót má bíonn an oirdé ciúin, cloisfíó tú a malairt de ceól ós do éionn, ceól bog suanmar cuirfead dúnmardóir éun codalta. . . . *murderer*

trife

Cuirfíó tú aítne freisin ar éafaint niúneac uaigneac an tsionnaiš, agus é ar tóir bíó faoi meadon oirdé ; ar síos eaglac an éoinín ; ar sgréac an sírrfíair ; ar fead truaiš-méiléac na lucóige coille, agus í i ngréim ; aót 'síd éanlaic na coille is mó éuireas ort go mór-mór roim an lá. Éan beas nac n-aicnišim féin, 'sé sin tosuišeas an obair, aót go bfuil ceól aise atá an-éosaíail le ceól na spíóige *robín*—aót fainic, má bíonn tú 'do dúiseaót as éisteac le don fuaim o'fuaimanna oirdé na coille, cuma cé'n lútsáir beas ort nó méala, ná dúisiš mise ar a bface tú ariam : má dúisišeann, creio mise ann, go cloisfear gleó sa scoill nac scloistear ann aót go hannam. . . .

shware, ave a carb

Tiocfáir an céad léas de solus an lae. De réir a éile tiocfáir bris agus borrad

vigour
agus fuinneam i sgeól na n-éan. Eireócaíó
sinn, agus ceól n-ár sgeoilíde agus ar ár mbéal
féin. Dúailfimid isteach sa sgeoil, agus má
bíonn don rat linn beíó coinín maíó agáinn i
sgeomáir ár mbriofasta.

fool, sorrow
Ní beíó an srian i bfuó n-a suíóde go mbeíóimid
ar an mbótar arís, agus gluaisfimid linn san
duad san doiceall, mise agus tusa agus an *freely*
t-asal beas duó; agus nuair tíofas teas
san ngréin, amac fuoi meadóon an lae, tosfaió
sinn an áit is feileamnáige le n-ár sgeít a
leisint agus le béile a cáiteam.

Agus cuirfimid laete breásta sgréine, an
earraíge cart ar an doíge sin go socair
suaimneac sásta. . . .

* * *

Eiríge, a cara na sgaradó, tréige an cátair agus
an imníóde, agus siubail uait liomsa amac
fuoi'n bfuasac. Tá a lán agam le bronnaó ort:
suaimneas agus socamlaót, sonas agus sástaót,
eólas agus aítne ar móir-míoltaib agus ar
míonn-míoltaib Dé, doíódeacót agus doibneas—
agus an sgeót anveas cuirfeas ag sáire tú
sgeít trom do croíóde anoót. . . .

Má tíge báisteac agus droc-síon oráinn nó
sioc agus sneacota as a vtrát, béaraíó mé
fosgaó agus folac duít nac n-aítneócaíóde tú
má's fluic tirm an lá, má's fuar meiró an
oíóde go sgeoilíó tú anuas díot an brón agus
an doilgeas croíóde atá ort anois. Má
airígeann tú tú féin ag eirge túirseac, nó
uaigneas na hoíóde ag cur ort go ró-móir,

TÍG LINN ANNSIN AR NÓÓIG, AġAIÒ ĊADAIKT AR
ŠRÁIO-ŪAILE ÉIGIN, ŪUL ISTEAC I ŪTEAC ÓSTA,
SUIŪE COIS TEINEAŪ ANN, FÍON SPÁINNEAC Ū'ÓL
ANN, AITNE ĊUR AR ŪAOINE ANN, COMLUADAR
ŪÉANAIN ANN, AN OIŪŪE ĊUR ĊART ANN—NÓ
IMTEACĊ LINN AR ÁR MBEALAC AġUS AR ÁR SLIġE
FÉIN ARÍS.

* * *

ÉIRIG, A ĊARA NA ġCARAŪ, AġUS SIŪDAIL UAIT
LIOMSA ġO LEIġSIGIŪ MÉ ŪO ġALAR ŪUBAC. ĊUR
UMAC AġUS ġLUAIS LIOMSA AMAC FAOI NA BEANNAIŪ
ÁRŪA MAORŪA, FAOI ĊOILLTE ŪUAIBSEACA ġIUMÁISE, *gloomy.*
ĊAR SRŪĊÁNAIŪ CEÓLĪARA, LE BRUAC LINNTE FARA
SLÉIBE MAR A ġCOMNUIŪEANN NA MÍLTE ÉANLAIT.

SIŪDAIL UAIT LIOMSA AġUS NÁ ŪÉAN AON
MOILL. . . .

m'ASAL BEAG DUB

I GCINN M'ARA BÍOS NUAIR CUIREAS AITNE AR M'ASAL BEAG DUB I D'OTOSAC. LÁ AONAIĞ BÍ ANN, AĞUS BÍ SÉ N-A SEASAM ANNSIN COIS CLAIÐE AĞUS A TÓIN LE ĞAOITĒ, ĞAN ÁIRO AĪGE AR AN SAOĞAL NÁ AĞ AN SAOĞAL AIR. AĀT CUIR MÉ FÉIN SUIM ANN Ó TÚS. BÍ ASAL UAIM, BÍOS TUIRSEAC DE'N TSIUBLÓID—NAC N-IOMCRÓCÁD SEISEAN MÉ FÉIN, AĞUS MO MÁLA AĞUS MO CÓTA MÓR, AĞUS ĞAC DON TSÓRT ? AĞUS CÁRĀ FIOS NAC ĀFUIĞFINN SAOR ĞO LEÓR É ?

CUIREAS TUAIRISĞ AN T-É AR LEIS É, AĀT B'ÉIGIN DOM AN BAILE A CUARTÚ SUL MÁ FUAIREAS É. TAĀB AMUIĞ DE TEAC ÓSTA BÍ SÉ, AĞUS É AĞ ĞABÁIL FUINN AR PINGEACÁIB.

DAR PRÍOSTA ! DÍOLFAĀ SÉ AN T-ASAL. 'TUIGE NAC NDÍOLFAĀ DÁ ĀFUIĞEAD SÉ A LUAC ? SEAD, A LUAC ; DEAMAN TUMANTA PIGINN BÍ UAIĀ AĀT A LUAC ; AĞUS AR NDÓIĞ, MARAC COM CRÁIĀTE IS BÍ AN SAOĞAL AĪGE, NÍ ĞĀRFAĀ SÉ LEIS ĞO DEÓ—DIABAL ĞĀRFAĀ ! ASAL BREÁĞ ÓĞ D'FÉADFAĀ FICE MILE CUR DE ĞO RÉĀ SA LÓ ! DÁ ĀFUIĞEAD SÉ ĞLAC COIRCE, UAIR SA MÍ, NÍ BÉAD CAPALL-RÁSA SA TÍR D'FÉADFAĀ COINNEÁL SUAS LEIS—DEAMAN CAPALL !

CUAĀMAR BEIRT AĞ FÉACAINC AR AN ASAL.

AN MOLAĀ TUG AN FEAR SIUBAIL DÓ ! NÍ RAIB ASAL ANN ARIAM, Ó TÁINIC AN CÉAD ASAL ĞO HÉIRINN, BÍ COM ĞĀOFÁNTA LEIS, COM CIALLMÁR LEIS, COM FAD-ĀREATHUIĞEAC LEIS—

“ Bfuil fíos agat níos atá aise ? ” arsa fear a molta, “ dá dtuiscá gráinnín beag coirce dó ar maidin, cuirfeadh sé cuid de i dtaisge ar fáiltíos go mbéadh sé sann lá ’r n-a dhárác. Dar a bfuil de leabraid beannuigthe san Róim cuirfeadh ! ”

Rinne duine éigin gáiriú. O’ionnsuíg an fear siubail é.

“ Cé ’n gáiriú sin ort-sa, a plaitce ? ” ars an fear siubail. “ Tá sé com ciallmhar sin is go scuireann sé cuid dá cuid coirce i dtaisge : nac minic bí mé féin com sann sin ’s go mb’éigin dom roinnt a goit uaid—marac an t-asal sin is minic béadh ocras orn féin agus ar mo dháreas ingean. . . . ”

O’fíafruig mé de an n-aitheódadh sé cuid na gcomarsan tar cuid a máigistir.

“ Tá sé com cneasta leis an sagart, ” arsa mo duine, “ dá mbéadh an uile beithídeac eile mar é ní béadh call le claidhe ná sgónnsa, fál ná móta—deamán call. ”

Bí sluag mór bailigthe timceall orainn faoi seo. Bí a clann féin ann—ní fíos dom an raib an dháreas aca ann, aót an méadh bí—ní caspaide ort i n-aon ball eile i nÉirinn sghata páistí bí com gíobalac salac smearta leó, agus gac duine aca níos mí-múinté ná an duine eile. Bí a bean ann, i cos-noct, ceann noct, fiadhanta. . . .

Cuir sise istead ar an gcainnt.

“ An cuimneac leat an lá, a fheadair, ” ar sise le n-a fear, “ an cuimneac leat an lá

A n'oeada sé amac a' snám 'san abainn gur tug sé Micilín boct bí ag imteacht le sruc i dtír ? ”

“ Tuige naé gcuimneócainn air ? ” ar seisean ; “ sead a Sairbh, agus an lá tairisead cúis punnt dom air——”

“ Cúis punnt,” ar sise liomsa, “ fuair sé an cúis punnt air, cúis sódaran buíde istead i lár a glaise——”

“ M'anam go bfuair,” ar seisean ag cur istead uirri, “ bí an t-airsead annsin agam, mo glaic, agus an margad déanta——”

“ Aét nuair connaic sé an t-asal boct,” ar sise, “ agus na deóra leis go rabamar ag sgarad leis, níor féad sé san an margad brisead.”

“ Éist ! ” ar seisean, “ labhair go réir a veirim ! Níl focal dá bfuilimid a rád naé dtuigeann sé. Féad an cluas atá air ! ”

Tairg mé punnt ar an mbeitiúeac iongantac seo.

“ Punnt ! ” ars an fear siudail 'n-a seanbéic.

“ Punnt ! ” ars a bean.

“ Punnt ! ” ars an dáréag ingean i n-aoin-feact.

Naé orra uile go léir bí an t-iongnad ! Cruinniúdar tart orm, agus iad ag baint lán na súl asam. Rug páisde ar mo cóta ; rug páisde eile ar mo brisde ; rug an té dob' óige díob ar glúin orm. Cuir páisde eile díob lám istead i bpóca mo brisde : ar n'óig, ní raib an créatúr aét ag féadaint an

RAIB AN PUNNT FÉIN AGAM—AÓT NÍ PUNNT FUAIR
SÉ AÓT LEADÓIS FAOI 'N SCLUAIS AGUS NÍ Ó RÍDIRE
NA MBÓITRE É !

* * *

TAITNIG AN T-ASAL BEAG DUB LIOM GO MAIT.
ÓEANFAÓ SÉ CÚIS. O'iomcRÓCÁÓ SÉ CUITO DE 'N
BÓGAR MÉ. AGUS O'FÉADOFAINN É DÍOL UAIR AR
BIT A MBÉINN TUIRSEAC DE.

“ Punnt,” ARS MISE ARÍS.

“ Dá punnt,” ARS AN FEAR SIUBAIL.

“ O bó ! bó ! ” ARS AN BEAN, “ m'ASAL
BREÁIS DÍOLTA AR DÁ PUNNT ! ” AGUS TOSUIG
GÁ ÉAOIMEAD GO DEÓRAC.

“ AR punnt,” ARSA MISE.

“ AR punnt—AGUS SÉ PIGNE AN DUINE DO NA
PÁISDIB.”

SOCRUIGEAD AN MARGAD SIN. TUGAS AN PUNNT
DÓ. TUGAS SÉ PIGNE DO 'N UILE DUINE DÁ CLAINN
BÍ TART ORM. ANNSIN TOSUIG AN BEAN AS
GLAODAC AR SEAINÍN AGUS AR ÉIMÍN AGUS AR
TAIMÍN, AGUS NÍ FIOS DOM CÉ MÉAD EILE. NÍ
RAIB BACAÓ AR AN DONAC NÁR TUG A CLANN CUGAM
AGUS IAD UILE GO LÉIR GO BAGARTAC, SGRÉACAC.
AN GLEÓ BÍ ACA ! AN T-ACRANN AGUS AN RÍ-RÁ
AGUS AN RÚILLE-BÚILLE BÍ TART ORM ! DUINE
ACA A RÁD NAC BFUAIR SÉ FÉIN PIGINN AR BIT
AGUS AN RÉAL SEAL FAOI 'N TEANGAIÓ AIGE !
DUINE EILE A RÁD—NÍ BÉAD FIOS AGAT CÉARD BÍ
DON DUINE A RÁD, NÓ AS IARRAIÓ A RÁD, LEIS
AN ACRANN BÍ TART ORM.

MO MAIRG NÁR TUGAS AN DÁ PUNNT DÓ I
DTOSAC SAN BACAÓ LEIS NA FÉIRINIB SIN !

O'fásas an baile faoi gRADAM.

Bí mé i n-áIRDE AR ÚRUIM AN ASAIL, AN FEAR SIUBAIL I NGREIM SAN AÓASTAR AR MO LÁIMH ÚEIS, A BEAN I NGREIM ANN AR MO LÁIMH ÉLÉ, AN SGATA PÁISÍ 'N-ÁR ÚTIMÉALL AGUS SAC DON BÉIC UATA !

Lean cuir de buacailibh an baile sinn, agus a comairle féin ag sac tuine aca dom. Cuireadh an t-asal i gcomórtas leis na capail-rása ba mhó dá raibh tráct orra an tráct sin ; túbhadh liom beic ar m'aire, nó o'imteócad sé leis agus nac bfeicfidhe arís coirde é ; molaíod dom an biaó seo agus an biaó úd tabairt dó — ní raibh greann aca ariamh, sílteá, go bfacadhar mé féin i n-áIRDE AR M'ASAL BEAG DUB AGUS AN LUÉT SIUBAIL DOM TIONNLACAN !

Ácť cár míste liom ? Nac raibh an t-asal agam, agus a leicéid de beicídeac ceitre scos ag teastáil uaim le fada an lá ?

An féidir cur-síos a déanamh ar an gcaoi a sgar mé féin agus an t-asal leis an luét siubail ? Craitheadar uile go léir lámh liom naoi n-uaire i noiaid céile ; labhair an uile tuine díobh go mín réid agus go bladarac mealltac leis an asal. . . . Do h-innsigead a tréitre dom fá seact. Baineadh geallad díom beic lágac cineálta leis, glaic beag coirce tabairt dó nuair o'féadpáinn é, greim féir bhronnadh air san oirdé, agus ar m'anam gan an maide imirt air. . . .

Annsin nuair bíomar ag sgarad ó céile, tógadh an t-olagón. Tosuis an t-áir. Cuiris

an máthair leis. Lean na páistí de, sur líonadh an cóill mór-ocimóeall orainn leis an gcaoineadh caol cruadh do rinneadair.

Bí mé liom féin faoi deireadh, mé féin agus m'asal beag duibh.

D'imtigh sé leis n-a cos-n-áirde sur fásamar an cóill 'n-ár ndiaid. Síleas go raib tosa marghaidh agus : cá bhfuighfidhe asal bí comh beo sgoifánta le m'asal beag duibh ?

Áct nuair bí an cóill n-ár ndiaid, bí port eile aige. Cos ní corrócaid sé. Síleas é bladar agus é mealladh le binn-briathraibh. Ní raib áirde aige orm. Síleas é bogadh leis an mbata. Cor ní cuirfeadh sé de, áct é 'n-a seasamh annsin i lom-lár an bóthair.

Cuidid daoine tairt, cuid de lucht an donais agus iad sgléipeadh go leór. Moladh dom é seo déanamh leis ; moladh dom é siúd déanamh leis—áct nuair mol tuine aca dom é iomcur sgartham de 'n bealach, bhris ar m'foighid agus cuireas ciot cloc n-a diaid.

B'éigin dom'sa deireadh teacht anuas agus —seadh, é tarraingt 'mo diaid i n-aghaid a cos agus a cinn. . . .

Nac mise cuir na deágh-paitheaca leis an bhfear siubail a díol a leicéid de beicídeach liom !

Áct ní raib sé i bhfad sur tug mé ruo aisteach faoi deara. Bí sé faiteach agus ní cuireadh don níd faitcíos air áct an ceol shínteas an gaoth i ngréasaidh crainn.

Ní túisge gabhad sé isteach faoi ghéasaidh na scrann bí ar leat-taobh an bóthair, ná cailleadh sé an spadóantacht agus is ar éigin o'fheadhaidhe

é coinneál. Cúireadh sé cluas air féin i dtosach; annsin cráiceadh sé é féin ar nós maora béadh tar éis tóacht as an uisce; agus sul a mbéadh fíos aghaid, béadh sé ag imteacht leis n-a peire-glinte. Bí liom.

Ceangail mé de geata é. Isteach liom sa scoill. Dáin mé lán mo gabáil d'úrduilleadh. Rinne mé pleasg de, sur cuir mé faoi n-a múineál agus ós cionn a dá cluais é nuair bíomar ag imteacht as an scoill.

An beitiúeac boct! Ní fada tú ariamh a' dt an siubal rinne sé. Níor ceap sé a' dt go raib sé sa scoill i gcomhairde leis an ceól bí 'n-a cluasaib. Nuair sroiceamar baile Uí bhíodáin, táinig muinntir an baile uile go léir amach go bhfeicfidís an t-iongnadh—mé féin agus m'asal beas dubh a raib an coróin craobach ar a ceann.

Tá an t-asal beas dubh agham go fóill agus beid go scaillfear é. Is iomdha míle fada cúireamar óinn le céile faoi fearcáinn agus faoi bháistis, faoi síoc agus faoi sneachta. Sgar sé le cuid dá dhóc-nósaib leis an aimsir—ruo nár eirig liomsa déanamh. Agus sílim go bhfuil a fíos sin ag m'asal beas dubh comhair le tuine.

A' dt ní fada tú ariamh a' dt an eirge 'n-airde tá ann ó ceannuigeas cárr beas glas uaitne gleóite dó! Ag dul i n-óige atá sé, an beitiúeac boct!

CROIÐE-ÐRUŞAÐ NA CRUINNE

An raib sé n-a lá ?

AR OSġALT NA SÚL ÐOM ÐONNAICEAS RÉALTÓS mÓR ŷEAL CROĊTA AR AN SPÉIR ÓS MO ÐIONN N-A LÓCRANN ÁLUINN ÐOIBINN AŞUS Í AŞ ÐEALLRAM ANUAS ORM TRÍ LOM-ŞÉAŞAIB CRAINN FUIINNSEÓIŞE BÍ LE M'ÁIS ; BÍ BEALAĊ NA BÓ FINNE N-A ÐOĊAR AIRŞIÐ TREASNA NA SPÉIRE—AN TÉ ŞO MBÉAÐ A ANAM N-A ÐÚISEAĊT Í ŞĊEART ÐIÐFEAÐ SÉ NA SLUAIŞTE AINGEAL AŞ ŞABÁIL AN TSLIŞE SIN ; RÉALTÓS EILE NÁR AICNIŞEAS AŞ BUN NA SPÉIRE TOIR, AŞUS LEIS AN SPRÉAĊARNAIŞ BÍ Ó'N RÉALT SIN SILTEÁ ŞO RAIB CEÓL NEIME ŞÁ ŞABÁIL AICI AĊT NAĊ ÐFEAÐFA AN CEÓL SIN A ÐLOS MAR ŞEALL AR LOĊT ÉIŞIN ÐAONNA AR ÐO ÐLUAIS NÓ Í ÐO ÐROIÐE FEIN.

CORRUIŞEAD NA ŞÉAŞA LOMA BÍ AR AN ŞCRANN FUIINNSEÓIŞE ÓS MO ÐIONN ; CORRUIŞEAD ŞAĊ LUIB AŞUS LUS ÐÁ RAIB ĊART ORM ; SEAD AN ŞAOT IMEASŞ NA ŞCRAOB ÐAR LEAT-SA, AĊT NÍ ÐREIÐIM-SE A LEITÉIÐ, AŞUS NAĊ ÐFUIL AN OIREAD ÐE'N ĊEART AŞAMSA A RÁÐ NAĊ CUIAĊT SAOŞALTA, NAĊ Í AN ŞAOT BÍ AŞ ÐÉANAM AN ŞNÍM IS TÁ AŞAT-SA A MÁLAIRT A RÁÐ ?

ÐÍ AN OIÐĊE ÐOM CIÚIN IS A ÐFACA TÚ ARIAM, ŞAN SMAĊAM AS AÉR, ŞAN TORANN ÐÁ LAŞAÐ, ŞAN FUAIM ÐÁ LAIŞE LE ÐLOS, ŞO ÐĊÍ ŞUR ÐOSUIŞ AN CEÓL SEO SNA CRAOBÁĊAIB—MÁ ĊEAPANN TÚ ŞURB É CEÓL NA ŞAOIĊE BÍ ANN AN MIÐĊE ÐUIT INNSEAĊT ÐOM CÉ'N ĊAOI AR ÐUALAS MAR ÐEAD NA MÍLTE MÍLE FEAR BEAŞ BÍÐEÁĊ AŞ TARRAINĊ SÍÐA ÐRICLEANNAĊ AR AN ÐFEAR FEÓSAIÐE LE M'ÁIS ?

An gaoth imeasg na scrann ! A amadóin
an tsaothail seo. . . .

Fuaim eile : crann mór cnócapaill bí ar
mo lámh deis agus d'éirigh sna craobhaibh
b'uaictaraige dá raib air. Úi rud mór trom
éigin as tuitim anuas ar talamh agus as bualaó
i n-ádh na ngeas agus na scrabó bí roimhe
sa tslioge. Céard bí ann ? Úi an ceól bí
sna lom-geasuibh ar ball beas tairt faoi seo,
agus an oíche comh ciúin le don oíche dá
táinig ariamh agus gan fuaim le clos áct
an torann seo bí i n-áirde i ngeasuibh uaictaraíca
an érainn cnócapaill—rud mór trom éigin as
tuitim anuas ó éraoibh go craoibh go mall agus
go millteac i gciúineas na hoíche. . . .
Táinig sgannraó ar mo éiríde agus mé 'mo
luige annsin faoi'n scrann 'san oíche ; áct
ní sgannraó saogalta táinig orm. Ní head
ar cor ar bit áct uamhan roimh comáctuibh
diamra nár tuisgeas . . .

Úi sé as tuitim anuas, as tuitim anuas i
gcomhaidé agus an torann bí uaid as tuit i
méid gur ceapas go raib ainseal nimneac
feargac as caiteamh réaltós liom nac raib
mé dílis do m'anam féin . . .

Sa deiread tuit an rud le m'ais. Ar lic
tuit sé—an torann sin i gciúineas na hoíche !
Agus gan ann áct cnó-capaill, an ceann deiread
dá raib ar an scrann sílim.

Dúisigead éan beas sa sgeic. Úain an
créatúr boct creatad as féin. Tug léim ó'n

SCRAOIB ZO B'FHAIK ÁIT COMHAIÖTE AGUS COÖALTA
 DÖ FÉIN AR ÉRAOIB EILE. NÍ FACAS FÉIN É AÉT
 BÍ FIOS AGAM ZO NÖEÁRNA SÉ MAR DUBRAS, MAR
 CUIR SÉ DÁ GÍOG UAIÖ CEANN AR GAC AON ÉRAOIB
 SUL MÁ TÁINIC A SUAN AGUS A SÁM-CÖÖLADÖ AIR
 ARÍS. ÉAN EILE BÍ ANN, ULÖABÁN DE CINEÁL NAÖ
 B'FEICTEAR AGUS NAÖ GCLUINTEAR AÉT ZO FÍOR-
 ANNAÍ. AGUS CUIR SEISEAN COR COÖRAMÁNTA ÖE.
 LABAIR SÉ ZO COÖLATAÖ AGUS ZO TUIRSEAC N-A
 CÁNAMAINT FÉIN, DÍREAC IS DÁ MBÉADÖ SÉ AG
 IARRAIÖ CUIR I GCÉILL DO MÍOLTAIB IS D'ÉANLAIC
 NA HOIÖCE CÉ'N DOILGEAS BÍ AR A CROIÖE ZO
 RAIB A CINEADÖ BEAGNAC SGUABTA DE TÁLAM NA
 HÉIREANN. AÉT NÍOR TUGADÖ AON ÁIRO AR A GLÖR
 NÁ AR A ÖRÖN AÉT AN OIREADÖ IS TUGADÖ AR GLÖR
 LUINDUIB CUIR AN CÉADÖ SIÖLLA DÁ CÉÖL ÁTASAC
 FÉIN ÖE.

AGUS BÍ A LÁN EILE DE CLANNAIB NA NÖOB AGUS
 NA SGIAÖÁN ANN A ÖÜISIÖ, AGUS TUG COR AGUS
 RINNE CÉÖL DE RÉIR A NÖÜTÖAIS, AÉT NAÖ RAIB
 EÖLAS BEAÉT AGAM FÉIN CÉ NA TREIBEACÖ DE
 SEACÖ SGÖR DÁR DÍÖB IAD. NÍ RAIB D'EÖLAS
 AGAMSA AÉT GUR ÖÜISIÖ GAC CEANN DÍÖB : GUR
 TUG COR, GUR LABAIR AR A NÖS FÉIN ; 'TUIÖE AR
 CÖRRUIÖEADAR AGUS 'TUIÖE AR LABRADAR AGUS
 GAN BAÖGAL AIR BEIC N-A LÁ ?

BÍ ASAL CEANGAILTE I N-AICE LIOM—M'ASAL
 BEAG DUB FÉIN. BÍ SÉ N-A LUIÖE AR AN TÁLAM
 GAN COR AS. TÖG SEISEAN A CÉANN AGUS LABAIR
 SÉ ZO BRÍÖGÍMAR DÁNA. RINNE BÖ BÍ SGACAM
 UAIM GÉIMNEAC. RINNE SEARRAC SEITREAC.
 RINNE CAORA MÉIÖLEAC. RINNE MÉ FÉIN BRÖN
 AGUS DOILGEAS. . . .

AGUS DÁ DTUIZFINN I ZCEART É, BÍ AN SAOZAL
MÓR AISTEAC SEO AZ DÉANAM BRÓIN. AN
RÉALTÓZ BÍ CROCTA SA SPÉIR TÓIR, AN CRANN A
SIL A CNÓ DEIREANNAC ,AN T-ÉAN A DÚISIZ AGUS
A CAN CUIO DÁ CUIO CEÓIL, AN T-AINMÍDE LABAIR
ZO HUAIAGNEAC SAN OIÚCE—AZ DÉANAM BRÓIN AGUS
OSNAIGIL BÍODAR UILE. AN DOMHAN MÓR TACA
FÉIN, RINNE SEISEAN OSNA COM MAIT LE CAC. . . .

AGUS MÉ FÉIN, CORRUIZ MÉ. LEIZ MÉ OSNA.
LABAIR MÉ :

“ A DÍA MÓIR NA ZLÓIRE ! ” ARSA MISE. . . .

ANNSIN CUIREADO I DTUISINT DOM ZO RAIÓ MÉ
I BFIADHNAISE CEANN DE NA MÍORBÚILTIO IS MÓ
DÁ BFIUL ANN, ZO RAIÓ MÉ AZ FÉACAINC AR AGUS
AZ ÉISTEAC T LEIS AN SAOZAL ZÁ DÚISEAC T, AGUS
NÍ DÚISEAC T NA MAIONE É, AC T AN DÚISEAC T
TÁRLUIGEAS TRÁT ÉIGIN ZAC OIÚCE SA MBLIADAIN
NUAIR CUIREANN ZAC NIÓ DÁ BFIUL BEÓ AR DRUIM
NA TALMAN COR AGUS OSNA DE. AN TRÁT CÉADNA
ZAC OIÚCE DÉANANN ZAC LUIÓ AGUS ÉAN IS
AINMÍDE IS DUINE AN BRÓN CÉADNA—AGUS CÉ'N
TRÁT É SIN AC T AN TRÁT CÉADNA AR TÓZ LUCIFER
A MEIRZ LE DUL I N-ÉADAN AN DÉ CRUTUIZ É. . . .

D'FÉAC MÉ AR AN RÉALTÓIZ BÍ AR CROCAD SA
SPÉIR TÓIR ; D'FÉAC MÉ AR AN ZCRANN SIL A
CNÓ DEIREANNAC : D'FÉAC MÉ MAR A RAIÓ AN
T-ÉAN LABAIR ZO DOILGEASAC AR AN NZÉIZ :

“ A DÍA MÓIR NA ZLÓIRE ! ” ARS' AN RÉALTÓZ.

“ A DÍA MÓIR NA ZLÓIRE ! ” ARS' AN T-ÉAN.

AGUS ANNSIN TÓZAD MO CROIDE AGUS M'ANAM
ZO NDUBRAS FÉIN DE ZUT MÓR DÚTRACTAC.”

“ A DÍA MÓIR NA ZLÓIRE ! ”

AGUS CUIT MO COTLAD ORM ARÍS. . . .

SA SCOILL

Bí an srian a5 dul faoi nuair sroiceas an coill, mé féin agus m'asal beas duib agus an cárrín glas gleóite, agus ní fada an t-ácar go raib áit tosta a5am leis an oíche cur tarm.

Bí sé deacair áit níos feileamhaige fásáil. Bí srután crónánac ann le mo cosa a nigeacán tar éis an lae agus fuarán pior-uisce i bpoigus dom leis an tae a déanamh san tráct ar áilneact na foraoise, ar na crainnte móra ársa beite bí a5 cur culaic úir orra féin i scomair na bliadhna, ar baslógaib* duib na bfuinnseóg ná ar na paistiú de solus órda bíod a5 teact agus a5 imteact imeas5 na sean-crann.

Agus nac orm bí an tuirse ! Báineas an cárrín de'n asal. Céangail mé an tsrian dá cois tosaic, agus an ceann eile bí de'n cárr ar eagla go n-imteócaó sé ar fuaidream uaim ar fud na coille i scaiteam na hoíche. Annsin cóiric mé mo leabaiú ar an dóic seo : croc mé píosa de sean-tseól bí a5am faoi'n scárr go raib leabaiú deas compóirteac luasgac a5am, agus san baogal fearcainne orm dá faide dá bfanfainn ann, mar tógas an cuib eile de'n tseól ar éilacaiú ós cionn an cáir. A sárú t'árus ar ériomaic ná ar sócamlaic ní raib a5 don fear taisoil ariam.

*chuldath name
for an egg*

D'ímteig liom annsin sur bailig mé mo
lánóótain de bhosna agus de mion-áomao,
líon mé mo cáanna beag stáin le fíor-uisge,
o'fauig mé teine ag béal m'áruis agus croc
mé an t-uisge ós a cionn. O'fan mé annsin
ar mo sósaidé ag freastal ar an teine ar mo
suaimneas. . . .

x

Ealaóda faoi leit teine áomuid a fáú, go
mór-mór faoi'n spéir. Ní mór duit an mion-
bhosna a tósad go cúramac agus gan don
cuid de'n áomao bog glas cur uirri go mbeid
borrad mait innti. Má cuireann beid tú gan
teine gan ró-acar. Bíos féin clisde go leór
ar an gcéird, agus i gceann leat-uaire bí
tóiteán agam a róstócad mart mór. Nuair
cáitinn píosa áomuid istead ann dúnainn mo
dá súil ag féadaint an aithneóchainn cé'n cineál
áomuid bí agam ar a balac agus é gá tóigead.
Agus tá balac faoi leit ar gac cineál áomuid
—dair, fuinnseós, cuileann, caortann, fearnós,
iubar, siumais—an té mbíonn an t-eólas ceart
aige féadann sé innsead duit cé acu áomao
atá agat sa teine. Adt ní raib an t-eólas
bead sin agam-sa—ní raib mé adt 'mo
printisead. . . .

* * *

Níor ólad ariam cupán tae níos fearr ná an
tae rinne mé an oirdé sin sa scoill. Molaim
duit, a léigteóir, do cuid tae fliucad ar an
tóig céadna. Sead, agus é ól i ndoire coille
le tuitim na hoirdé. . . .

Bíod an t-uisge ar fhucaid agat, agus cuir an tae isteach i mála beag lín-éadaiḡ, agus tuim an mála isteach sa ḡcanna. Ná fágтар ró-fada ann é—is leór dá nóiméad má bíonn an t-uisge ar fhucaid i ḡceart—bain an mála lín-éadaiḡ as an ártac, cuir do cúid bainne nó uachtair ann agus sásócaid an deoc sin tú má's féidir tú sású ar cor ar bit.

Sásuiḡ sé mise ar éad ar bit : b'ionḡantaḡ mara sásócaid deáḡ-tae, arán agus im úr agus uibeaca rugad an lá céadna mo leitéide d'fear taisoil. . . . Sead, béile sátaḡ mait ag rí nó ag rí-damna an béile sin acḡ é ḡléasaḡ dó féin le tuitim na hoirdce i lár coille craobaiḡe agus óige na bliadna ann le aiteas cur ar a croide le méad a hionḡantas.

Fuaires blas na meala ar ḡac don ḡreim ar éad ar bit—ní raib tae ann ḡur fhucaid mo cúid-sa, ní raib arán ann ḡur fuinead mo arán-sa, agus sáruiḡ blas agus balac agus dat an ime bí agam don im dá n-deárnaḡ as uachtar ariam. Níor moḡuiḡeas don niḡ agus an béile ríogda seo ḡá caiteam agam ḡo raib sé 'n-a d'ub-oirdce agus lasraḡa mo teine admuio ag datú na coille mór-timceall orm.

ḡad mé amrán annsin liom féin sa ḡcoill le teann átais. . . .

Níorb fada ann mé ḡo ḡcuala mé agus ḡo b'faca mé na hionḡantaḡ.

Cuid an teine i méad. D'eiriḡead teanḡa de lasair éadil fada aníos agus bíod ag iarraid iocтар na nḡeas a pógad agus ḡan don teanḡa díob ar don dat ná ar don cuma. Bí datanna

na lasraça sin nac raib le peiceál i n-aon tuar ceata ariam, agus dá mbéad an t-eólas agham o'féadpáinn innseadct cé'n cineál ádmuid as ar fás sac lasair díob. Adt ní raib an t-eólas sin agham an uair sin faraoid.

Cuirfead fíadántas agus sgréadail na lasraça uaiman ar do éroidé. Má bí dae paol leit ar sac lasair díob de réir a bunúis, bí ceól paol leit ag sac lasair díob freisin, agus níor sáruigead a sgeól ná a bfiadántas siúo adt ag teanga mná nimniqe. . . .

Ceól na n-ádmuid n-éagsamail, agus mo ceól féin, agus an éaoi lasad suas an coil mór otimceall ar na teine basiocair leis an dáil éanlait bí cart ann. Dá n-abrainn go raib níos mó ná fice cineál díob ann ní sílim go mbéinn ag déanam aibéise. Díodar annsin cart ann ar na craobacaib go socair marbánta : ní bead ort adt éirqe agus lám a sínead amac uait le breic ar dosaén díob. Rugas féin ar suas le deic gcinn de úruideogaid san don duad. Cas mé a muineál agus sáit mé istead i sac iad, agus is maic an béile rinne mé díob n-a díad sin. . . .

Adt maidir le m'asal beag dub—ní fios dom an codlad nó tuirse nó dicleagad bí air ; níor cuir sé suim dá lagad i n-aon níó dá raib 'n-a timceall adt é com solamanta diamair le áro-constábla go mbéad príosúnac poilitideac i ngreim aise.

Ní raib fonn codalta orm agus o'fan mé cart ar an teine, ag bailiú broсна agus mionn-ádmuid agus sá oóigead go raib an lá ann beagnac. . . .

*negative,
x canis,
no callum
pretext*

*with
cast*

b/ B'í fáinne an lae ann nuair éinne mé an t-ábac aisteach faiteach agus déanam orm. Síleas i dtosach go mb'é deamán nó ainspioraio na foraoise b'í agam ann—iS CORR-UIAIR éinne mé duine com' b'íveach mí-cumta leis. Ní raib sé tar ceitre troigthe ar doirde, agus sílteá dá ttagfao smacham maic gaoite faoi go sguadfaide de d'ruim na talman é.

B'í sgeoin n-a dá súil.

“ Céard tá ort, a duine? ” arsa mise, “ an amlaio a éinne tú taise nó taitobse? ”

Níor tug sé freagra orm. Ní deárna sé aet féadaint 'n-a timceall go sgátmair; aet ní róimam-sa b'í an t-uachtás air, mar sul ar féad mé ceist eile cur air, isteach leis faoi'n scárrin go ndeacha sé i b'folach ann.

Níor cuir mé isteach air.

I gceann leat-uaire nó mar sin éualas an glór beag aic.

“ Ar son Dé,” ar an t-ábac, “ agus ná hinnis t'í cá b'fuil mé má tagann sí an bealach seo,” agus é com' heaglach le don duine dá b'paca mé ariam.

Ní raib f'ios agam cé b'í ar a tóir aet t'ugas an g'eallamaint do.

B'í sé n-a lá nuair táinig an tóir ar an ábac—bean millteach agus fearg an tsaogail uirri. . . . aet sin sgeal eile, ar ndóig, agus ní innseócaio mé go fóill é.

AN TÚISEACHT

CODLAÓ DÉANAMH GO MEADHON LAE, AGUS AN TUirse bóTAIR BÍ ORM CAITEAMH DÍOM, SIN É CÉAPAS A DÉANAMH. NÍOR CÚDAIL MÉ FAOI DÍON TIGE LE MÍ ROIME SIN ; AGUS BÍ CINEÁL LEISGE AGUS EAGLA ORM I DÚOSAC, NA ZÉAZA LOMA SÍNEAD IORIR NA BRAITLÍNIB FÚARA BÁNA—AN LEISGE CÉADNA IS BÍOS AR DÚINE AR DÚIL ISTEAC SA BFAIRRZE DÓ DE'N CÉAD UAIR AR TEACHT AN TSAMRAIÓ. IS BEAZ NÁR COINNIZ MÉ ORM MO CUIO ÉADAIZ, BÍ MÉ COM SGAÁTMAR SIN ! NAC AR NA BRAITLÍNIB BÁNA SIN BÍ AN FÉACAINC FUAR COIMTIGEAC ! TÁINIC CREATAÓ ORM ANNSIN AR AN URLÁR SUL AR TUG MÉ AN LÉIM. . . .

ACT NUAIR BÍ MÉ ISTIZ TÁINIC MO MISNEAC AR AIS CUGAM. SÍN MÉ NA ZÉAZA. CRAP MÉ SUAS ARÍS IAD. Rinne mé lúb díom féin ar nós eascon. TIONNTUIZ MÉ AR MO TAOB D'EAS. TIONNTUIZ MÉ AR MO TAOB CLÉ. NÍ TÚISGE AR MO TAOB CLÉ MÉ, NÁ CAIT MÉ MÉ FÉIN AR CNÁM MO DROMA IONNÓS NAC ZCAILLFINN DON CUIO BEAZ AMÁIN D'AOIBNEAS AGUS DE SOZ NA LEAPTAN. TARRAINZ MÉ ANÁL FADA SÁSTA AR NÓS DÚINE BÉADÓ TAR ÉIS FLEAD RÍOZDA CAITEAMH. ANNSIN D'FÉAC MÉ SUAS UAIM AR AN SÍLÉAR, AGUS TART AR NA BALLAIB BÁNA, AGUS ANONN UAIM AR AN DÁ FÚINNEOIZ BÍ DRUIDTE GO DAINGEAN DOCT ; AGUS SÍLEAS NAC BFAIREAS ÁIT CÚDAILTA ARIAMH BÍ COM H-ÁLUINN LEIS AN ÁIT A RAIB MÉ. . . .

CÉ CÚDLOCADÓ I LÚB NA COILLE CRAOBDAIGE, NÓ AR TRÁIZ LOCA, NÓ AR BRUAC SRUTALAIM CLAMSÁNAIZ. *querrela* cuma cé'n PASZADÓ BÉADÓ AIZE 'N-A LEITÉIROIB D'ÁIT, AGUS AN SOZ SEO LE FÁZÁIL AIZE FAOI

sléail, síneail, síonól, - cála, f. ceiling, wainscotting, thin partition.

Ó ion an bóidín sléide tob' fógus dó? Tá sé maic go leór agus na filib beic agus tráct ar na coillicib tuda tuaidiseaca, ar gleanncaib céidig, ar aibneacaib glégeala, ar spéartaib túbghorma réaltógaca, ar an ngréin órda, nó ar an lonnub agus cantaireact 'do cluais ar dúiseact duit ar maidin; áct tug mé féin mionn agus móio go dtreigfinn an cuio sin de mo saogal feasta, agus nac ndéanfaim coislaó arís coirde áct ioir dá bráiclin i seómra beag san puic aéir agus éalucaó isteaic orm, áct ballaí bána 'mo timceall agus síléar bán ós mo éionn.

An tuirse sin, agus an sgit! Agus caoi agam an sgit a leisint, agus an tuirse cur díom! Úpuil soig de soigab éagsamla an tsaoigail le cur i gcomórtas leis? Ná bí agus tráct ar doibneas na bflaiteas liom-sa: bíonn a flaiteas féin i gcroide gac tuine, agus cá brios go réirteócaó do ceann-sa liom-sa, ná mo ceann-sa leat-sa. Áct an t-é nac dtaitnigeann leabaió breag clúmaige leis, an t-é nac dtaitnigeann piolúr agus adart agus dá bráiclin bána leis, is tuine fealltaic cealgac an tuine sin. Ná bíod don múingín agat as. Ná déan cumann ná bráitreaicas leis. Ná déan cáirdias ná cairdeam leis. Ní tuine dá focal é. . . .

An fear go mb'feárr leis spéara túbghorma réaltógaca ós a éionn ná síléar deas, an fear go mb'feárr leis luige ar an talam páoi sgeic blaicmair cumarta ná dul isteaic ioir dá bráiclin, bí ar t'aire ar an tuine sin. U'féidir

SUR FILE É, AÓT MAR SIN FÉIN, SEACAIN É.
TRÉISPIÓ SÉ I MBEARNAIN AN BAOĞAIL TÚ.

Ceapas féin é sin, AR CAOI AR BIT, AGUS MÉ
'MO LUIGE SA SEÓMRA BEAG BÁN IODIR NA BRÁITLÍNIB
MINE TAR ÉIS MÍ CAITEAMH SAN CNÁM MO DROMA
SINEADÓ AR LEADAIB NÁ AR TOLG. *bed, couch or sofa*

DEARG MÉ AN PÍOPA AGUS CUIR MÉ SAIL BREAG
SORM ÉADTROM I N-ÁIRDE UAIM; AGUS DOB'
ÁILNE AN CROT TÁINIC AR AN DEATAÓ SIN NÁ DON
CROT DÁ BFACA ME AR NÉALTAIB NEIME LE EIRGE
SREIME ARIAM. . . .

CAIT MÉ SGAŦAM DEAS AS FÉACAINT AR NÉALTAIB
AN TOBAC BÍ AS SNÁM SO H-AÉRAÓ ÓS MO CIONN
AGUS MÉ SÁSTA LEIS AN SAOĞAL DOIBINN SEO.

AN SORAÓ TÁINIC 'MO BALLAIB BEATA! NÁ
TRÁCTAR LIOM-SA FEASTA AR AN NSORAÓ TIG Ó'N
NGRÉIN AGUS TÚ 'DO LUIGE AR DO SUIÁMNEAS AR
PLÁSÓIS CAONAIĞ I OTOSAC AN LAE; NÁ TRÁCTAR
LIOM AR AN NSORAÓ TIG Ó TEINIÓ MÁIT MÓIR
OIROCE SEACA AGUS AN DOMHAN FAOI CUIING OIRORE;
NÁ TRÁCTAR LIOM AÓT OIREADÓ, AR AN NSORAÓ
TIG Ó CNEAS AN TÉ DOB' ANNSA LEAT SA SAOĞAL
AGUS AN BEIRT AĞAIB LE CÉILE I MBÉAL AN UAGNIS;
NÁ LABARTAR LIOM 'N-A UTAOB, MAR NÍ'L DON
SORAÓ DÍOB SUR FIÚ CAINNT AIR I SCOMÓRTAS
LEIS AN NSORAÓ TIG I SGNÁMÁIB AGUS I NGEAĞAIB
DUINE ISTIĞ IODIR DÁ BRÁITLÍN TAR ÉIS ACAR
FAODA CAITEAMH FAOI SPÉARTAIB NEIME. NÍL
SORAÓ ANN SO DTÍ É. NÍL SOĞ ANN SO DTÍ É.
NÍL SÁSTAÓT COLNA ANN SO DTÍ É. . . .

AN BFACA TÚ NAOIÓNEÁH RÁITE 'N-A LUIGE N-A
PEILT ÓS COMAIR TEINEADÓ ARIAM? AR TUG TÚ
FAOI DEARA COM SÁSTA SUIÁMNEAC IS BÍOS SÉ?

Síneann sé na gÉagsa beagsa boza fionnruada uaid. Crapann sé suas arís iad. Tis oritle an doibnis n-a súil leat-dúnta. Cuireann sé “ glú-ú-ú-ó-ó ” uaid le teann compóirte. Déanann sé lúb de féin le sástaact. Is amlaid bí an sgéal agam-sa agus mé ag cur tuirse agus anró an bótair díom ioir na bráitlinib glana bána. Mara ndéarna mé liacróio díom féin ar nós an naoíoneáin, ní ar an toil bí an loct act ar an gcnám. . . .

Tosuis na smaointe ag brugað isteað orm. Smaointe aisteaða fánaða bí i gcuid díob ; act ní túisge beað ceann díob ag préamú nó ag neadú 'mo inntinn ná díbreoðað ceann eile é. Díodar ag teaact cugam i ndiaid céile, agus os cionn a céile, agus i n-aonfeact le céile—smaointe fánaða seacránaða bí ar fuaidream ar fuo na cruinne leis an tsíoraio-eaact, ag iarraio áit le neadú agus le borrað agus le méadú, agus é ag cinnt orra so bfuair siad an duine deórata deaóil seo 'n-a luige ioir na bráitlinib neamhgnátaða.

Nac mé rinne troio agus comrac leo ! Nac mé rinne coraioeaact agus coimlint leo ! Síil mé breit ar ceann díob agus an fuil agus an bris agus an súg fáisgeað as ; act o'éaluis sé uaim. Ní raib don breit agam air, act an oiread is beað agam ar maide greine. . . .

Act ní túisge o'éaluisgeað ceann ná tigeað ceann eile, bí i bpað níos measa, 'n-a ionað. Síil mé gan áirð taðairt orra oic maic ná donaidé : annsin o'éirig siad dásað dána ar pað. Da gcall le scata deamán magamail iad dom' ciapað agus dom cráð. . . .

Ói an lá aḡ ḡealaḡ. Ní raibḡ don ḡar aḡam
cḡlaḡ a ḡéanaḡ. Is beaḡ nár ḡar mé ḡo
ḡeḡ le bráitlínibḡ míne, le ballaibḡ bána, le
tíḡtibḡ teḡlaibḡ, le leabaḡaibḡ compḡoirteaḡla,
clúmaibḡ aḡus imteaḡt le comnuibḡ ḡéanaḡ
ḡaḡ 'n spéir arís—áḡt, tuit néal orm, don
néal beaḡ bíḡeaḡ ḡánaḡ amáin. . . .

* * *

Dúisibḡeaḡ mé ḡe ḡeit.

Tionntuibḡ mé ar mo taobḡ. Cuir mé leat-
cluaibḡ orm féin. D'ḡacas ḡom ḡur buaileḡ
rud éibḡin i n-aḡaibḡ na ḡuinneḡibḡ.

"An báisteáḡ mór," arsa mise liom féin.
"Cuma liom má ḡéanaḡ sé claḡairt. Ní
éireḡaibḡ mé inḡiu ar cor ar bitḡ," aḡus
tarrainḡ mé na héaḡaibḡ leaptan 'mo timceall.

Tosaibḡ mé aḡ cóireamḡ annsin ar easla ḡo
ḡtiocraḡ sean-náma an mí-cḡḡalta orm arís.
Níor táinic. Tuit néal eile orm. . . .

An torann aḡ an ḡuinneḡibḡ arís! Céard
bí ann? Ói mé ró-leisḡeamáil éirḡe. Ói mé
ró-leisḡeamáil súil féin oḡaillt. Áḡt cuir
mé cluaibḡ orm féin i n-aimḡeḡin mo tola.

Ní' l don ḡreiteamḡnas aḡ ḡuine ar ḡluaiseáḡt
aimḡire iḡir cḡlaḡ aḡus ḡúiseáḡt ḡó; ní
raibḡ ḡios aḡam cé'n t-aḡar ḡ'imtibḡ ḡo ḡtáinic
an torann arís. Áḡt táinic sé. D'oḡaill
mé súil. D'oḡaill mé an tsúil eile. . . .

Ói ḡuine éibḡin amuibḡ aḡ caiteamḡ ḡainibḡ
leis an ḡuinneḡibḡ, aḡ iarraibḡ mé ḡúiseáḡt.
Ní hí mo beannaḡt ḡuair an ḡuine sin, ḡeirim-
se leat. . . .

Cualas an glór amuis, glór inná. O'aitnígeas
a glór, agus nuair o'aitní, dúisigeas i sceilte.
Ní beaó "Día le m'anam" ráiote asat go
raib mé ar an urlár; áct beirim mo mionn
agus mo móio nac n-éireócinne as an leabair
breas sin ar don glór eile dá bfuil ar an
saogal.

Áct ise—cé clisfeadó uirri? (*?) who would fail her.*

AN BÉAN BÍ AG AN BPUINNEÓIS

AGUS CÉ BUAILFEADÓ ISTEACÓ CUGAM AÓT AN BAINTE-
REABDÁC UÍ EADORA ! BÍ SÍ AG FÉACAINN NÍOS
ÓIGEANTA NÁ CONNAICEAS Í LE FADÁ AN LÁ ; IS
BEAG AN CEAPADÓ BÉADÓ AG DUINE SO RAIÓ CÚIS
BLIADÓNA DÉAS AGUS TRÍ FICÍO CAITTE AICI, SO
want, need. MBÉADÓ BUN-CÍOS NA SEAN AICI DÁ MBÉADÓ ḡábadó
AICI LE N-A LEITÉIO ; SO BPUIL A HINGEAN AGUS
INGEAN NA HINGINE N-A MBAINTREABDÁIS SA TEACÓ
CÉADÓNA LEITÍ.

“ CUIR AN T-ASAL FAOI’N ḡCÁRR,” AR SISE.

RINNEAS SIN ḡAN CEIST A CÚR UIRRI.
D’AITNEÓCÁ SO RAIÓ FUDAR ÉIGIN FÚITÍ, SO
RAIÓ SÍ LE RUÓ ÉIGIN NEAM-ḡNÁDÁC A DÉANAM.
BÍ LUISNE BEAG N-A SEAN-ḡRUADÓ CAITTE, AGUS
LOINNIR AISTEACÓ FAOI N-A SÚIL. CONNAICEAS AN
LOINNIR CÉADÓNA SIN FAOI SÚIL ḡIRRSIGE SGOILE
BÉADÓ AR TÍ ḡNÍOM CONTABAIRTEACÓ DÉANAM. NÍOR
CUIREAS AON CÁINNT AR AN TSEAN-ÍMNAOI FAOI
ADÓBAR A MEIDRE. TÁ AITNE NÍOS FEÁRR NÁ
SIN AGAM UIRRI ; TÁ SÉ DOILIG RÚN A BAINN AISTI
—AÓT NÁC N-INNSEOCÁIO AN AIMSIR DÓM É ?

ḡLUAIS LINN BEIRT AR AN ḡCÁIRRÍN ASAIL, MÉ
FÉIN AGUS AN TSEANBÉAN A RAIÓ AN MEIDR RÚNDÁ
N-A CROIDE ISTIG. . . .

* * *

BÍ AN DÚITCE TART ORAINN AG ḡÁIRIO LINN. . . .

ḡRIAN BUIÓE AN FOḡMAIR AR EIRGE I N-ÁIRÓE
SA SPÉIR ; AN ḡLEANN AGUS AN MACAIRE ’N-A
LOC ÓRÓD AICI ; AN CRANN AR LEACTAÓB NA SLIGE

n-a t'ealb órda aici ; slamanna de solus
buid'e órda dá scaiteam aici ar c'raoib agus
ar féis agus ar billeois go scaiptá go raib
an saogal órda tagta. . . .

Bí an t-asal as imtéact leis n-a sodar.
Doibneas ormsa go raib mé beo beaui'deac a
leit'eio sin de maidin iongantac foimair ;
doibneas ar an tsean-mnaoi bí le mo taob—
cé'n fáct go mbéad an t-doibneas sin uirri
agus an saogal brónac cáit sí agus bí dá
cáiteam aici ?

Agus is cinnte go b'féadfa saogal cráite
tadairt ar a saogal siúo marac an croide
éadrom ós bí aici. A fear cailte sul a
raib sí deic mbliadna ficead. A clann mac
ar fán agus ar fuaidream an tsaogail uaiti.
A hingean agus ingean na hingine n-a mbain-
treabais sa teac aici—triúr baintreabac 'n-aon
teac amáin agus easaontas agus clampar
eatorra triúr !

Marac go raib a cuid féin de maoin an
t'asogail seo aici is dóca nac b'féadfa sí
beit com óigeanta croideamail is bí. . . .

Dearc mé go séar uirri agus an beirt asainn
'n-ár suide le taob a céile sa scáirrin asail
an lá buide foimair sin. Feisteas an Domnaig
bí uirri—súna maic de'n tseansíoda t'ub,
clóca t'ub beannac ó'n tsean-aimsir ,boinead
péacac, spéaclairí go raib ciuimais óir orra—
act is ar éigin tiubartá an méio sin fao
deara leis an meangad bí ar a béal, leis ar
luisne bí n-a sruad, leis an b'fuadar aisteac
bí fúití.

dress

smile

dolba, dalba, dalbaidhe, bold, headstrong, presumptuous.

CUAÐMAR TÁR AN TEAC MÀR A RAIB COMNAIDÈ
UIRRI.

U'FURAS U'AIÈINT UIRRI NÀR MÀIT LÉITI ZO
UFEICFIDÈ Í AR AN SCÁIRRÍN ASAIL. UÍ SEAN-
SGÁT FEARTAINNE AICI A RAIB MÉAD DALBDAIDÈ
ANN; ÉROC SÍ ÓS A CIONN É IONNÓS NAC
N-AITNEÓCAIDÈ Í—AÉT, ÁR NÓDÍŞ, NÍOR CUIMNÍŞ
SÍ, AN BEAN BÓCT, ZO RAIB AITNE AŞ ŞAC TUINE
SA BPARÁISDE AR AN SGÁT FEARTAINNE SIN!

“SÍLIM NÀR FACTAS MÉ,” AR SISE NUAIR
BÍOMAR BEAGNAC TÁR AN TEAC.

“ÍS CINNTE NÀR FACTAS,” ARSA MISE, AÉT
NÍOR DUBAIRT MÉ LÉITI ZO RAIB MÉ DEARBTA
ŞUR AITNÍŞEAD Í MÁ BÍ DON TUINE AŞ AN
BFUINNEÓIŞ.

MÍ-TRÁCAMAIL ZO LEÓR TÁINIC SÉ ISTEAC Í
ŞCLOIŞEANN AN ASAIL ZO RAIB A DÓTAIN DE ŞODAR
LAE DÉANTA AISE. CUIR SÉ A CEANN FAOI. CRAIT
SÉ A IARBALL BEAŞ ŞGÁINTE. ŞEAS SÉ Í LÁR AN
BÓTÁIR.

D'ÉIRÍŞEAS FÉIN 'MO ŞEASAM. TUGAS TRÍ
NÓ CEATAR DE BUILLÍB DE MO BATA DROIŞIN 'SNA
HEASNÁCAIB DÓ. NÍ DEÁRNA SÉ AÉT NA CIUSA
A BÓŞAD. NÍ BÓŞFAD SÉ NA COSA DÁ MBÉINN LEIS
Ó ŞOIN!

D'ÉIRÍŞ AN TSEAN-BEAN N-A ŞEASAM. TUG SÍ
AN SGÁT FEARTAINNE DÓ 'SNA HEASNÁCAIB CLÉ,
AŞUS BÍ AN BEIRT AŞAINN ŞÁ LEADRAD ZO
RABAMAR TUIRSEAC.

ŞLACAMAR COMAIRLE LE CÉILE ANNSIN.

“FEÁRR DÚINN SIUDAL,” AR SISE.

“B'FUIL BEALAC FADA ROMÁINN?” ARSA MISE.

“Deirò fíos aghat é sin luath go leór,” ar sise agus greamuigh sí a d’á goib ar a céile ar eagla go sgeitfeadh a rún uaití.

Óiomar, ar tí túirlingst nuair táinig aetru meóin cuigh an asal. Craic sé a ceann. Corruigh sé a cluasa. Uos sé na cosa. U’imtiigh leis n-a cos-n-áirde.

Níor féadhas súnnodas tabairt u’n tsean-
mnaoi meidriigh bí le mo taob leis an ngluaiseacht bí faoi’n asal, aet bí fíos agham go raib a croide corruighe, sur taitniigh an marcaideacht tar bárr léiti. Bí a croide com hós an lá buide fogmair sin is bí don lá le leit céad bliadain. Dá bfeictí mé féin agus an bean sa scáirrin asail, ise agus a lám faoi mo com ar eagla do dtuitfeadh sí, a boinead breágh Domnaigh anuas ar a mala clé leis an luasgán gáiriú ar a beal, gáire faoi n-a súil, an dúitce tairt orainn as gáiriú linn—dá bfeictí sinn, ní sílteá aet go rabas gá fuadac!

*notice
attention!*

5/

Aghainn bí an greann agus an spórt! Aghainn bí an gleó agus an gliondar! Mé féin agus an tsean-bean meidreac bí n-a baintreabais le beagnac leit-céad bliadain!

Cuir sí focal ’mo cluais.

“Tá mé le ruo a déanam inoiu,” ar sise, “nac noéarna mé le leit-céad bliadain—ruo a ceapas nac noéanfainn arís go deó. Tá croide agus misneac agham inoiu. An óise as teact ar ais. . . .”

Óiomar as geata guirt ardair. Cuir sí iallac orm cosg a cur leis an asal sgofanta. Túirlingimear.

excited
Bí an t-arbhar ina cruacáib ann. Dubhairt sí liom an cárr a loctadh. Cuirigh sí féin liom go tréan agus i corrúighe go mór ar feadh an áchair.

Bí fíos agam go mba le n-a hingin an t-arbhar agus an gort, go mba cuid de'n maoin móir iad o'fhás a céile aici nuair fuair sé bás. Áit cé'n obair bí ar an tsean-mnaoi! Nac raib a sait luct oibre aca timceall na háite le ualac arbhair tabhairt a baile dá mbéadh gabhad leis? Agus cé'n cainnt bí uirri faoi "rud a déanamh inoiu nac ndearna sí le leitcéad bliadain?"

Loctuiigeadh an cárr leis an arbhar. Amac linn an geata. Bí an t-asal ag iarraidh an bótar abaille tabhairt air féin. Níor leis sise dó.

"Cá bhfuil ár dtriall anois?" arsa mise.

"Ar an margadh—go Cill Eogháin leis an arbhar seo a díol."

Bí iongantás orm. Ní raib gabhad aici leis an airgead, agus siúd ag dul an an margadh í,—bean saibhir, bean mórcúiseac mar í, le ualac beag suarac arbhair! Céard bí uirri cor ar bit? Cé'n fáct raib sí com corrúighe sin ó maidin?

Bí an sgeal sa muileann orm. . . .

Díolamar an t-arbhar.

Tug sí istead go tead ósta mé. Bí aithe uirri san áit agus seoladh an beirt againn istead i seómra faoi leit. Fásadh dá gloine ós ár gcomair amac. Úlas sí de'n fion. D'eirigh sí smaointeac

"Leitcéad bliadain," ar sise, "leitcéad bliadain sa lá inoiu! Nac fada an t-ácar é!"

O' EIRIĞ SÍ N-A TOST. NÍOR CUIREAS ISTEAC UIRRI.

“ Ní deárnas a leitéir ceana le leitcéad bliadain,” ar sise, agus sílteá sur léiti féin bí sí aς cainnt, “ agus ceapas nać n’deanfaínn arís go deó é. Ualac arbair a ғoio agus a díol agus an t-airgead a caiteamh i r’teac ósta le fear. . . .”

O’féac sí orm go ғéar.

“ Agus tá tusa ancosamail leis san éadan,” ar sise, “ aćt go raib seisean n-a fear níos breáςta ná tú. . . . an fear sin bí aςam-sa. . . . Leitcéad bliadain sa lá in’diu—ní rabamair pósta an uair sin—o’imtiς linn ar an margad le ualac arbair. Caiteamar a luac sa teac seo. . . . níor síleas go n’deanfaínn a leitéir arís coir’ce. . . . aćt ar maidin in’diu, nuair cuimniςeas ar an lá sin o’eirigeas óς arís—”

Ruς sí ar lám’ orm. Bí deór ғaoi n-a sean-súil.

“ Leitcéad bliadain? Slán beó leis an an lá úo! Deannać dílis’ Dé le n-a anam. . . .”

“ Amén! ” arsa mise.

“ Tá tú ancosamail leis, ancosamail ar ғao,” ar an tsean-bean agus brisead n-a ғlór.

Níor labair mé. O’fáisς sí mo lám, agus o’féac uaiti siar go brónac tar na bliadantaid. . . .

PLEADÓ DOIBHINN

NUAIR D'FÁS AN TSEAN-BEAN MÉ LIOM FÉIN SA
SCHOILL, TOSAIŠ MÉ AS OBAIR AR MO MÍLE
DÍTCÉALL, IONNÓS SO MBÉAD AN DÁ CRANN AR
LÁR AŠAM SUL A B'FILLFEADÓ SÍ. NAC MÉ D'OIBRIS!
NÍ RAIB AN SÁB TUGAS LIOM AR MAIDIN AÉT SO
DONA; DÁ MBÉAD A FIOS AŠAM SO MBÉAD A
LEITÉIRO D'OBAIR LE DÉANAM AŠAM IS CINNTE SO
MBÉAD OIRNÉIS NIOS FEÁRR AŠAM—AÉT AN ŠLÉAS
ŠEÁRRTA SEO! NÍ FIOS DOM CINNTE CÉ MÉAD
MALLAÉT MÓR TUGAS AIR SUL MÁ BÍ MÉ DON
LEAT-UAIR BEAG AMÁIN SA SCHOILL.

ÓDINEAS DÍOM MO CÓTA AŠUS MO BRÓŠA MAR
BÍ AN ÁIT 'N-A BOŠAC BÁIOTE FAOI MO COSAIB.
D'FÁISŠ MÉ AN CRIOS FAOI MO COM. CROC MÉ
SUAS MUINCILLI MO LÉINE. D'FOSŠAIL MÉ AN
BROLLAC. CUIR MÉ NA COSA I OTACA. BÍ ALLUS
LIOM SUL MÁ BÍ AN SEAN-SÁB ÓRDLAC ISTEAC SAR
ÁDMUD CRUAIB.

IS BEAG RUO NAC NDÉANFÁINN AR SON NA
SEAN-MHÁ CÉADONA. DÁ N-IARRAIB SÍ ORM TROIO
CUR AR FATAAC NA DTRÍ ŠCEANN, NÁ CUAIRT TADAIRT
AR OILEÁNAIB ALLTA NA MARA REÓITE, NÁ DON
ŠNÍOM EILE ŠAISŠE NÁ ŠAILE DÉANAM IS CINNTE
SO B'FEACFÁINN LEIS SO FOMMAR. AÉT MÉ
FÁŠÁIL ANNSIN LIOM FÉIN, I LÁR NA COILLE
CRAODAIŠE, AS CUR ALLUIS MO CÉITRE CNÁMI AS
IARRAIB DÁ CRÁIN TOIRTEAMLA A LEAŠAD LE
SÁB ŠAN MAIT! AŠUS ŠAN FIOS Ó NEAM AŠAM

cé'n fáct ar cuir sí an obair mór sin orm,
nó cé'n gnó bí aici de na crannaib mallaiḡte
céadna nuair beirís leaḡta aḡam !

* * *

Fear leisgeamaíl mé ó tuitcas. U'feárr liom
ḡo mór fáda beic 'mo suide ar claiḡe aḡ
féacaint ar luict na hiomána ná istig i lár
na páirce ; is deise liom beic 'mo seasam i
ḡceárdcain aḡ breacnuḡaḡ ar na ḡaiḡnib aḡ
obair ná beic ar tuine aca ; is doibne liom
beic caicte ar énam mo troma ar plásóig
mín caonaiḡ, lá buide brocallaic samraic, aḡ
féacaint suas uaim sna spéartaib ḡan faic
na friḡe le déanam aḡam aict beic aḡ breacnú
ar na néaltaib móra ómraica aḡ snám tairt
ós mo cionn ná don obair dá bfeadtaide cur
orm. Tuigfear ó'n méid sin cé'n cion bí
aḡam ar an tsean-mnaoi uasail maorda cuir
aḡ leaḡaḡ na ḡcrann mé ḡur caic mé uair a'
cluiḡ ar a laḡaḡ ḡan ḡiic a leigint, ḡan anál
suaimneac sásta a tarrainḡt, ḡan lám te aict a
folcaḡ aḡus mé aḡ ḡearraḡ aḡus aḡ síor-
ḡearraḡ ḡan sos. . . .

An t-allus sin ! Níor cuir mé an oiread
sin alluis ariam ceana, aḡus ní déanfaḡ arís
coirḡce é, pé ar bit bean iarrfas orm é ; aict
ise—an tsean-bean uaidreac moḡmaíl sin dá
tuḡs mé cion—níor élis mé uirri ariam, aḡus
ní élisfead uirri coirḡce má fáḡann Dia an
tsláinte aḡam.

Aict cé'n briḡ dá mbéaḡ a fíos aḡam cé'n
fáct ar cuir sí an obair sin orm !

Óí mé 'dÁ uair a' éluig ag obair agus an uile
amus 'dÁ 'd'cugainn leis an sáib, is ag 'dul i
laige bí mé. Óí mé tugta traoceta. Is ar
éigin go raib ionam seasam. Cait mé uaim
an gléas gearrta agus 'd'féac mé ar obair
mo lám.

*piece,
blade of
grass*

Óain mé tráitínin agus sáit mé istead é sa
scoil bí gearrta agam san áomuo. Ceitre
órdlaig—ní raib de 'd'oiúneacét sa scoil acét
an méid sin tar éis mo saocair. Agus troig
eile ar a lagad ann!

Óuail 'd'roc-misneac mé. Ní béad sé 'mo
cumas an 'dÁ érann sin a leagad 'dÁ scaitinn
an lá fada leó. Óéinn náirigete go 'deó mara
'd'féad'fainn an obair sin 'd'éanam 'do'n tsean-
mnaoi 'dÁ 'd'cug mé cion.

Óí fonn orm 'dul ar agad leis an obair arís,
agus gan sgar 'd'í go mbéad érann 'd'ioib ar lár
agam. Mara 'd'éarna mé sin, agus 'd'oiúigim
nac 'd'éarna, ní ar an toil bí an loct acét ar
an scolainn. Óí tulcán féarmar i n-áice liom.
Cait mé uaim mo cúio oirnéis. Síin mé mé
féin ar énam mo 'd'roma ar an tulcán go
leigfinn mo sgít.

* * *

'D'oiúibinn 'deit annsin ag féacaint suas uaim
ar an spéir gorm trí 'duilleabbar na scran
agus gan faic le 'd'éanam agam ar an saogal
—sead, gan faic le 'd'éanam agam ar an saogal,
mar ní féidir le 'duine sgít a leigint ná
suaimneas a glacad i scart mara 'd'fuil sé
'n-a cumas leigint air nac 'd'fuil don céo le

Déanamh aige féin ná aš don duine eile, ar an
 saogal seo. Náma do'n tsuaimhneas an imníde.
 Cuireas féin ruais ar an námaio sin agus mé
 'mo luige ar énam mo òroma ar an tultán
 féarmar. Ní sílteá go raib crann le leasá,

ná faic eile le déanamh ašam an lá breáš
 buíde brotallac sin.

Leitsgéal bí uaim, leitsgéal maic ionnós nac
 mbéad orm tuillead alluis a tabairt. Bí
 poll domáin agus uisge n-a tóin i bpošus dom :
 dá sšaoilinn an sáib malluigete síos ann ní
 béad orm buille eile oibre déanamh ar fead
 an lae—ac̄t ár n'óig annsin, béad an tsean-
 bean cóir dá dtuš mé šean šan a cuio crann.
 Naircín casad timceall ar mo láim agus a
 leisint orm šur šortuigead í—cuimnišeas ar
 an šcleas sin freisin, ac̄t bí an loct céadna
 ašam air is bí ašam ar an šcéad ceann. Cail
 mé an croide nuair smuainišeas go mbéad
 orm an obair díabalta sin déanamh. . . .

Bí sšata seansán i n-aice liom agus saotar
 mór orra. Tráicnín bán feósaide bí suas agus
 anuas le dá órdlac go leit ar a fáio agus iad
 aš iarraio é tógáil agus é tabairt leo ar
 iomcúr. Bí mašluas mór díob ann agus ní
 raib neac díob nac raib ar a dícceall. Nac
 ann bí an fuastar! Nac iad d'óibriš go
 fonnmar! Is beas nár leigeas liúš comšár-
 daccáis nuair d'éiriš leo an tráicnín crocad
 suas agus breic leo!

"Nár cóir duit náire beic ort agus com
 leisgeamail spadónta is bí tú féin?" deir
 tusa.

Idull, sluggish, lazy, ungrateful

Ní raib náire ná ceann faoi orm agus ní heól dom cé'n fáct go mbéad. Céapas agus cuirniúgeas go mba mallact ó 'Dia an obair ó tús, agus go mba deáí-ghníomh don cuíro dí sgaioilead éart—act ní túisge sa maectnam sin mé ná bainead zeit asam.

Cualas glór na sean-íná cugam aniar agus amhrán gá gabáil aici. Ní raib sí le feiceál asam, toisg na crainn beic sa mbealach, act 'éirig mé 'de zeit agus cromas ar an obair go díctceallac. Céaptá nac raib sábadóir ann go dtí mé.

Nac asat bí an smaect orm, a sean-bean maoróa !

* * *

Bí sí buailte liom sul ar tógas mo ceann.

" agus tá tú as obair ó soin," ar sise.

" go díctceallac," arsa mise, as baint an alluis do mo baictis le cúl mo láime.

Annsin leat na súile orm. Ní léití féin bí an tsean-bean act bean ós dóigeamail a raib dá súil duhá soillseaca aici agus frigto an grinn i bpolac 'n-a lár istig i n-donóitig léití.

D'iongantac liom nár cuiread an bean ós i n-aictne dom. As ceapad go raib aictne asainn ar a céile ceana bí an tsean-bean, síleas, mar bí aictne súl asam ar an óg-ínnaoi, agus sean millteac asam 'di le dá bliadain, sió sur seacain sí mé i gcomnaióe. . . .

" agus cugamar beagán bíó agus oige linn freisin," ars an tsean-bean, " agus beir flead asainn annseo 'sa scoill."

71/ BÍ CLIAÐ MÓR AR AN TALAMH IODIR EATORRA,
AGUS NAÓ ORM BÍ AN T-IONGHAD NUAIR D'OSGLUIGEAD
É. SEAN SÁC DÍGE AGUS NUAD SÁC BÍD ANN.
NÍ BÉINN AÓT DOD' SRIOSAD DÁ ABRAINN CÉ NA *tantalising*
MILSEÁIN AGUS NA BIAÓTA BORDA AGUS NA DÍGTE
MEISGEAMLA BÍ ISTIG ANN. *rich, luxurious, luscious*

AN FAID IS BÍ MÉ FÉIN AGUS AN BEAN ÓG SÁ
MBAINT AS AN SCLIAÐ BÍ AN TSEAN-BEAN AS CUR
DÍ ÓS ISEAL :

“ LÁ GRÉINE, LÁ BROCALLAC MAR AN LÁ INDIU
TÁINIC MÉ FÉIN AGUS AN FEAR PÓS MÉ 'N-A
DIAID SIN ISTEAC SA SGOILL SEO I DOTOSAC. AGUS
BÍ FLEAD AGAINN LE CÉILE ANN . . . MÉ FÉIN
AGUS É FÉIN—AÓT SO RAIB SEAN-BEAN I N-DONFEACÓT
LIOMSA—AÓT BÍ CIALL AICI, AGUS SGAR SÍ LINN
COM LUAC IS BÍ AN FLEAD CAITTE. . . .”

LEIG SÍ OSNA.

“ IS FANA AN T-ACAR LEIT-CÉAD BLIAÓDÁIN,”
AR SISE, “ AÓT TÁ SÚIL AGAM SO BPUIL AN OIREAD
CÉILLE AGAM-SA INDIU IS BÍ AICI SIÚD AN LÁ SIN,”
AR SISE ÓS ISEAL.

BÍ FREISIN ; MAR NÍ TUISGE BÍ AN FLEAD
CAITTE AGAINN NÁ D'ÉALUIG AN TSEAN-BEAN UAINN.

AN FEAR NAÓ NDÉANFAD RUO AR A LEITÉID DE
MHAOI ÉRIONNA TUISIONNAIG AR NDÓIG NÍ FÉADPÁ
FEAR TADAIRT AIR AR COR AR BÍD !

BEIRT FAOI CRANN

modesty, bashfulness

Ní túisce sgar an tsean-bean linn ná táinig cúlaláct orm féin. D'fáctas dom sur tuig an bean ós (nac cuma díob anois cé ní) áct b'fáctas dom sur tuig sí, céard bí 'mo croíde agus 'm'áigne le dá bliadain go leit ; b'fáctas dom sur tuig sí cé'n áoi a mbínn as tnút léití de ló agus d'oiúce—agus má tuig bí iongnadó orm nár glan sí léití as an áit. Bí trát ann agus tiubraínn m'anam dreas comráid beirt asam léití—áct anois, ó buaileadó le céile sinn, istig i lár na coille craobaiße, an t-éan ar an scraoib agus an srian ar an spéir, níor fan croíde ná misneac asam áct mo dá súil sáitte sa b'pó agus luisne nac gnátao 'mo sruadó. . . .

Bí sise ann agus i as obair ar a díctéal as iarraio iarsmaí na fleide caiteadó a bailiú agus a cur isteaó sa scliaó móir tuig an beirt ban leo ar teaó isteaó dóib—bí an cúlaláct céadna uirri-se is bí ormsa. ní mise tuig faoi deara é áct londuó bí tairt ann as iarraio a sgreim féin baint amac . . . d'éaluis súil liom-sa i ndiaio an éin seo, agus féadaint méar faiteac dá tuisas ar an mnaoi, bí le mo taob, ceapas go raib an sgaó aisteaó agus an náire bantá céadna uirri is bí orm féin. . . .

Síl mé caint a déanam ionnós go réio-teócaio bealac úinn beirt ; áct teip orm, teip orm glan, agus cuio amarc mo dá súl i n-aimréio 'n-a tuisfolt duó cas.

DLAOI DO'N FOLT SIN BAIN AN CÁINNT AGUS AN
 T-UÐGARÁSACÉT DÍOM, DON DLAOI BEAG AMÁIN BÍ
 AR FÁN AGUS AR FUAIDREAMH AR FUD A BAITIS
 . . . TIOCPAD SÉIDRE BEAG DE ŞAOIT FIONN-
 FUAR NA COILLE AGUS TÓGTAOI AN DLAOI SIN,
 ŞARTAOI NA RIBÍ BÍ ANN Ó N-A CÉILE IONNÓS
 NAC MBÍOD DON COSAMLAÉT AIR ACÉT NÉALTÓŞ
 ŞGÁINTE BÉAD ŞÁ STRÓICEAD AS ŞAOITIB UACÉAR-
 ACA NA SPÉIRE.

D'féac mé uirri le mo dá lánúil. Şileas
 ŞO RAIÞ SÍ AR TÍ LABAIRT LIOM; BÍOS CINTTE
 ŞO MBÉAD ŞGÉAL MÓR AICI DÓM, CÁR BÞIOS NAC
 N-ABRÓCAD SÍ LIOM NAC RAIÞ DON NIÞ AS DÉANAMH
 IMNIÞE DÍ Ó CASAD LE CÉILE SINN DÁ BLIAÐAIN
 ŞO LEIT Ó ŞOIN ACÉT ŞO MBUAIFÞIDE LE CÉILE
 ARÍS SINN. . . .

ACÉT NÍOR LABAIR SÍ. CUTALACÉT BÍ UIRRI
 DÍREAC MAR ORM FÉIN ŞILEAS—MARAC ŞURAB
 EAD, 'TUIGE MBÉAD ÞIOSA DE BÞIOSŞA DÁ
 BÞISEAD AGUS DÁ BRUŞAD IÞIR NA MÉARAIB
 AICI? FEAR BÉAD AS FÉACÁINT ORAINN BEIRT
 Ó BÁRR NA ŞCRANN, TIUDRAD SÉ AN LEABAR ŞO
 MBÉAD MISE AGUS ISE SÁŞTA ÁR SAOŞAL AGUS
 ÁR ŞIORAIÞEACÉT ÉABAIRT AR DÞUINE ÉIŞIN ÉEACÉT
 LE CUR IŞTEAC ÓRAINN.

AGUS SINN BEIRT AS TNÚT LE FOCAL Ó'N DÞUINE
 EILE!

* * *

BÍ ÞIOSA DE CÞÍN AR AN TALAMH I N-AICE LIOM
 —BÍ SÉ COMH MAIT AR NÞÓIŞ LEIS AN BÞIOSA
 DE BÞIOSŞA BÍ AS AN MNAOI—AGUS COSUIŞEAS
 DÁ BRUŞAD AGUS DÁ BÞISEAD IÞIR MO MÉARAIB,

TÍREAC AR A NÓS FÉIN ; AÉT COMH UAIN IS BÍ MÉ DÁ DÉANAMH SIN, AGUS LE SÁC CASADÓ AGUS SÁC LÚBADÓ TIUBRAINN DE, TIOCFAÓ SMAOINEADÓ NUADÓ 'MO CEANN AGUS NÍOR BAIN AON SMAOINEADÓ TÍOB AÉT LE MNAOI NA SGRUAIGE TUIBE BÍ LE M'ÁIS.

Šein na smaointe seo, agus an corrú croiúe bí 'n-a tteannta focla fada fileadta : agus ó's ruo é nac réiúctiúeann cutalacé agus líomtácé cainnte le céile, tréig an cutalacé mé aét t'fan an líomtácé.

AÉT MÁ T'FAN FÉIN, NÍ SÍLPEÁ SUR FAN, NÓ SO RAIB A LEITÉIO ASAM ARIAMH—CÉ'N CAOÍ SO BFEADÓFÁ LÍOMTÁCÉ CAINNTE TABAIRT AR CAINNTE NÁR DUBRADÓ ARIAMH, LE CAINNTE NÁR SĜAR ARIAMH LE BÉAL AN TUINE ? DÁ N-ABRUIĜTÍ AN CAINNTE BÍ 'MO CEANN CUIRFÍDE IONGHADÓ AR A LÁN. CUIRFÍDE UACBÁS B'FÉIDIR AR AN MNAOI ÁLUINN BÍ LE M'ÁIS DÁ N-ABRAINN LEITÍ AN CAINNTE SIN. . .

TÁINIC AN CÉAD CUIO DE'N CAINNTE SIN Ó CROIÚE, 'MO BÉAL DOM BUIDEACÁS. IS BEAG NÁR ÉALUIĜ SÍ ÓM' BÉAL AMAC. DÁ BFEADÓFAINN LABAIRT I N-AON TEANGA NÁR TUIĜ SISE BEIRINN AR LÁIMH UIRRI AGUS CUIRFINN DÍOM ÁR AN DÓIĜ SEO :

A BEAN AOIBINN, A BÉ NA SGRUAIGE TUIBE AGUS NA SÚL BOĜ DEÓRAC, A AINNIR CIÚIN CUTALACÉ ŠAEDEALAC, TÁ DÁ BLIADAIN SO LEIT DE BLIADANTAIB FADA AINREÓITEACA IMTĜTE Ó CONNAICEAS I OTOSAC TÚ 'DO ŠUIDE AS CEANN CÉIBE I ŠCONNAMARA LÁ BREÁĜ EARRAIĜ AGUS ŠRIAN NA MAIONE DOD' MAISIÚ—AGUS DÁ MBÉADÓ SÉ 'MO CUMAS LABAIRT LEAT AN MAIWIN SIN (AGUS TUIĜEANN TÚ FÉIN CÉ'N FÁC NÁR FEADÓAS É DÉANAMH) DÁ MBÉADÓ SÉ 'MO CUMAS LABAIRT

LEAT AN MÁIDIN SIN, DÉARFAINN LEAT NÁR CASAD
ARIAM LIOM I N-ADON BAIL ÁILNEACT CUIR AOIBNEAS
AR MO CROIÐE MAR AN ÁILNEACT ATÁ AG BAINTE
LEAT-SA, A ÁILNE NA HÁILNE. . . .

NÍOR DUBRAS AN CÁINNT SIN SIÐ SO RAIÐ FOM
ORM É RÁÐ. NÍ DÉARNA MÉ ACT AN PÍOSA DE
BRÍOSGA DO BRUGAD AGUS DO ADBRUGAD AGUS
DO BRISEAD IODR MÉARAIB NA MNÁ CÁITEAM
CUIG AN LONDUB DAIBIR BÍ AR LORG A COTA.

RINNE SISE GÁIRIÐ. D'EIRIG SÍ, AGUS SUL MÁ
BÍ SÉ D'UAIN AGAM FOCAL A RÁÐ D'ÉALUIG SÍ
UAIM MAR D'ÉALÓCAD MAIÐE GRÉINE. . . .

* * *

D'EIRIG MÉ FÉIN. AR NÓOIG, NÍ DAIÐ SAN R
ÉALÓÐ SIN ACT CUIREAD CUM TÓRAIÐEACTA AGUS
LORGAIÐEACTA—NAC RAIÐ SÉ DE RAT ORM NÁ
DE MAIT IONAM DUL 'N-A DIAIÐ, AN CÚDALACT
SGAOILEAD ÓIOM, AN CÚDALACT BAINTE Ó N-A
CROIÐE-SE, AGUS INNSEACT DÍ LE FOCLAIB AGUS
LE GNÍOMARCAIB CÉ'N URRAIM BÍ AGAM DÍ AGUS
CÉ'N SEAN ?

D'IMTIG LIOM AR A TÓIR AGUS CROIÐE LÁN 'MO
ÉLIAÐ. . . .

* * *

NÍ FADA AR AN TÓIR MÉ SO SCUALAS AN GLÓR
BANDA AGUS AMRÁN DÁ GABÁIL AG AN TÉ AR LEIS
AN GLÓR. BÍ AN GLÓR SGATAM MAIT UAIM AGUS
LEIS AN SIUBAL BÍ FUM AGUS LEIS AN IMNIÐE BÍ
ORM BREIT AR AN ÓG-MNADOI, NÍOR TUGAS FAOI
DEARA SUR GLÓR SEAN-MNÁ BÍ ANN.

áct b'eað, agus táinig mé ar an tsean-
mnaoi tuig go dtí an coil le mé gan mórán
ácair.

“Suidh,” ar sise.

“Seilleas tui ; ar ndóig níor féadfas gan
é b'ánaí :

“Cá'r fás tú Eiblí ?” ar sise—agus
táinig ádas croíde orm go raib fíos agam
cé'n t-ainm bí ar an mnaoi áluinn sin n-ar
cuir mé an spéis mór.

“Eiblí ?” arsa mise.

“Seadh,” ar an tsean-bean, “ar cuir
tú don cáinnt uirri ?”

B'áisteac liom gur cuir sí an ceist sin orm :
fear fásáil faoi bun crainn i lár coille
craobáige agus bean áluinn le n-a cois agus
annsin fiafruige de ar cuir sé don cáinnt
uirri ! Má bí cúlact agus náire orm i
gcuideactain na mná óige, is mó ná sin an
náire bí orm nuair dob' éigin dom a ráð nár
labramar focal le céile.

“Níor fás sí focal agam,” arsa mise,
“a háilneact bain an cáinnt díom. . . .”

D'éirig an tsean-bean uasal maorða smaoin-
teac. Rug sí ar lámh orm.

“Is maíe rinne tú gan focal a ráð,”
ar sise.

“'Tui ?”

“Ná bac le 'tui, áct siubail leat liom-
sa go b'faig' muid í. . . .”

Rinneadh sin.

Faoi bun crainn príotadh i ag sileadh na súl.
Níor labair an tsean-bean léici áct tosuis
sí ag cáinnt léici le comartaib. . . .

NÍOR LABRAS FÉIN ÁR NÓÓIG : DÁ N-ABRAINN
DON RUO DÉARAINN :—

“MO TRUAIG TÚ A BÉ ÁLUINN NA SÚL NÓUB
NÁR BRONN DÍÁ CAINT ORC—A ÁILNE NA HÁILNE
'S TRUAIG LIOM DO SGÉAL GO BFUL TÚ DO DALBÁN
DONRAIC AR AN SAOĠAL SEO.” *single, lonely, helpless.*

al cainéal, coiréal

AN SEAN COILÉAR *Quarry*

Bí comnairde orm le ZOIRIO I SEAN-COILÉAR AR gUALAINN énuic, áit nac RAIB DUINE ná DEÓRAIÐE le CUR ISTEAC ORM.

ÁCT ní RAIB mé i bPÁD ANN SO RAIB CÁIRDE mo DÓTAIN AGAM. O'ÉIRIḡ mé MÓR le MIOLTAIB na háITE IDIR BEAG AGUS MÓR, leis AN SPIDEÓIGÍN DÁNA, leis AN DREÓINÍN BEAG bíDEAC, le LONTOB AN gUIB buIÐE, leis AN SMÓLAC BREAC-DONN, leis AN nGEALBÁN AÉRAc ; AGUS DO COSNUIGINN AR AN SEABAC ALPAC IAD, TRÁc CRUINNIUGeAD SÍAD uILE cART ORM leis AN mBRUSGAR ARÁIN O'PÁgFAIÐE I nDIAIÐ mo béILE cAITEAM. *owl* Bí SEAN-ULCABÁN ANN, SO RAIB CIALL NA SEACt SUAD n-A cEANN, AGUS nAR LABAIR ARIAM ÁCT uAIR bí gÁBÁD MÓR leis ; ÁCT ní meallPÁD DON mílseÁN AN SEAN-PEALL-SAMNAIÐE SIN AS AN bPOLL CRAINN 'n-AR cAIT sé A SAOGAL.

ÁCT na héanLAIT eILE, ní RAIB SgÁc ná eAGLA ORRA RÓMAM-SA nuAIR bí TAMALL CURcA DÍOM AGAM SAN ÁIT. SO DEIMÍN leis AN gCAOI bAILIḡeAD SÍAD TIMcEALL ORM, AGUS A cEOL féIN AG gAC éAN DÍOB, sílTEÁ SO mBA DE bunAD NA n-EITE AGUS NA nGOb mé féIN, nó SO RAIB gAOL gAIRIO AGAM leis AN tSLIOcT SIN, AR A LAḡAD.

Bí míOLTA ceITRE gCÓs ANN PREISIN ; bí IORRÁD RUAD n-A COINNUIÐE SNA CRANNAIB ÁRDA bí TAOb TOIR DE'n COILÉAR ; eASÓg cLISDE I

It's a word, I think

SCARNÁN CLOC, AGUS MUIRIGÍN MÓR LAS AIR ;
NEAD I OTOM AS CINEÁL LUICE NAÉ BFEICTEAR
AÉT AMÁIN I N-ÁITEACÁIB IARCÚLTA PAOI'N SPÉIR,
AGUS CÚIG CINN DE LUCÓGAIB ÓGA DE CÚRAM AR
FÉIN AGUS AR A CÉILE ; COINÍN FAITEAC NÁR
RÉIÖTIG SOLUS NA GRÉINE LEIS AÉT AN OIREAD
LEIS AN ULCÁBÁN FÉIN.

TOSUIG MÉ AR AN SCOINÍN AGUS—AÉT CAITPÍÖ
MÉ INNSEACT SO BEACT CÉ'N CAOI AR ÉIRIG MÉ
MÓR LEIS AN MBEITÖDEAC SGÁTÍMAR SIN, AGUS
LEIS NA CINN EILE, MAR AN SCÉADNA ; MARA
NÖÉANFAD É SIN, NÍ TUIGFEAR CÖM CRUAIO IS
CUAIO SÉ ORM COSAD CÜR ORRA SA DEIREADÖ.

* * *

AR AN SCOINÍN SÍL MÉ AN CLÚAIN CÜR I OTOSAC
NUAIR BÍ CÁIRDEAS DÉANTA ASAM LE CLANNAIB
NA N-EITE.

TUG MÉ PAOI DEARA NAÉ N-ÉIRIGEADÖ SÉ AMAC
AS A POLL AON OIÖCE SO MBINN FÉIN ISTIG 'MO
MÁLA CÖDALTA ; DÁ MBÉINN 'MO SUIDE, NÍ
FEICPÍÖDE É BÍ SÉ CÖM FAITEAC SIN. SO DEIMIN
IS IOMÖDA OIÖCE A CUAIO AN CRÉATÜR BOÉT SAN
A SÉIRE MAR GEALL ORM FÉIN. *food, banquet, meal*

BÍ BIOLAR ASAM TRÁTNÖNA LE MO CUIÖ TAE,
AGUS CAITEAS CUIÖ DE NA BILEÖGAIB, AMAC AS
BÉAL PUIL AN COINÍN. Rinneas é sin D'AON
UIM LE N-A MEALLADÖ AMAC. *intentionally (vain)*

TÁINIC SÉ. SÁIT SÉ A ZÖB AMAC I OTOSAC,
MAR BÉADÖ SÉ AS BALUIÖDEACT TIMCEALL. Conn-
actas a céann beas deagcumta, agus a DÁ
CLUAIS I N-ÁIRDE AIGE SAN MÖRÁN MOILLE ;
D'FÉAC SÉ TART DÍREAC IS DÁ MBÉADÖ SÉ AS

fiapruige de féin an raib sé de misneac
aige bualað amac agus an grian ar an spéir.

Connaic sé bileós de'n violar; tosuis sé
gá ite ar a súaimneas—ac̄t ní raib an bileós
caitte aige sur cuir sé gocta reata air féin.
Mótuig sé go raib náma i bpozus dó. Ac̄t
ní raib an náma ró-gar dó. Lean sé de
caiteam na bileóige, ac̄t go raib sé ar a
aire ar fead an ac̄air. Úr-bileóga violair!
Is dóca nár cait sé a leitéro de séire ó rinne
sé comnaide sa scoiléar!

An céad oirdce eile bí violar agam freisin,
agus ní a ceannac rinneas. O'fás mé cúpla
bileós leat-bealaig ioir béal puill an coinín
agus an áit a mbíod an mála agam féin. Bí
mé féin istig san mála codalta (atá ar don
dát leis an bfeár glas); ac̄t bí amarc maic̄
agam ar an sreatúr boct nuair o'éirig sé
amac as a poll, agus gan fios aige-sean go
raib mé sa scomarsanact ar cor ar bit.
O'it sé an violar bí i ngar dá uacais féin.
O'it sé an cuio bí leat bealaig ioir a poll
agus mé féin; agus annsin o'éirig sé dána
ar fad, agus tosuis ag spóirt dó féin tarc
faoi'n sean-coiléar. An biað maic̄ neam-
coitcianna tug croide agus misneac dó
b'féidir! Oirdce eile, agus táinic sé go
béal mo mála agus sgiob sé leis bileós bí
caitte sa bfeár; agus gac uile oirdce 'n-a
diaid sin, tagad sé agus gan don faitcíos
air rómam ac̄t an oiréad is dá mbá crann
coille mé.

Da mór an t-iongnadó liom i dtosaé é feiceáil annsin ag béal an mála ar dúiseaéct dom ar maidin agus é ag ite mo cúio ar a suaimneas. San mórán moille bí sé na peata críocnuigte agam.

Áct an easós—bí eagla orm féin roimé i dtosaé agus na sgéalta cualas faoi le linn mo óige ; an éaoi 'na scaitfeadó sé smugairle nimé le duine, an éaoi 'na mbeireadó sé ar sgórnaig ort agus san a greim a sgaoileadó go mbéadó an braon veireadó de do cúio pola tugta, an sparán óir bíos aige n-a neio—áct cuala gac duine na sgéalta sin ; áct éreio mise ionnta ; áct is beitídeac beag veas lágac é, áct an croide ceart beit agat dó. Ní raib sé com mór liom ariam is bí an coinín, áct tigeadó sé cugam le greim ite as mo lámh. . . .

Labair mé faoi'n luic céana : ní raib seisean an-éairdeamail liom ariam. Ní leigfeadó sé dom lámh a leagadó air dá muintearaige dá rabamar ; áct tigeadó sé ar cuairt agam, agus éiteadó tamall 'n-a súibe i n-áirde ar mo mála códalta agus mé féin mo luige istig ann.

An iorruó ruadó ba doiceallaiige díob ar fao. D'féidir gur síl sí go raib mé féin ró-mór le n-a sean-naimdíob an luic agus an easós ; áct ar éaoi ar bit, ní tiocfaó sí i bfoisgeaéct veic slat díom go dtug mé bríb ví. Lá dom san mbaile mór, agus céannuigeas luac dá pişinn go leit de énoðaió cuill. Úris mé cúio díob faoi m'fíaclaió féin agus éait mé ceann díob cúig an iorruíó. Da mór é

an t-iongnadó táinig uirthi. Imteacht léiti
 faoi na crannaib árda agus san cuairt tábairt
 orm arís coitche—sin é ceap sí déanamh i
 dtosad. Ait meall an cnó cuill sin í ; bí
 an cosaímalacht air go raib sé an-mílís . . .
 tosuis sí gá coisaint annsin ós comair mo súl.

Cuireadh a dtuisaint dom agus mé ag déanamh
 mór le míoltaib an tsean-coiléir go nglacann
 gac cineál díob bríb com réir le constábla
 nó le comairleóir connóae, ait an bríb toghad
 i gceart. . . .

* * *

Is aistead an saogal bí agam féin agus ag na
 hainmíochte sa sean-coiléar nuair d'éirigh mé
 mór leó.

Ait mo léan ! ní ró-fáda mair sé.

D'fásainn mo cuir bíd ioir arán agus
 feoil agus eile mar d'fásfainn ar neamh í,
 san ceapad go raib gairíche ná beiteamnac
 ann. Cúis noiméad imtíchte dom lá, agus bí
 leat-builín glanta. Agus a daoire is tá an
 t-arán !

An easós bradóac sin, arsa mise liom féin ;
 caiteid mé smaict cur uirthi. . . .

Lá eile, cuir mé an lón istead sa mála ait
 amáin roinnt cabáiste bí ceannuischte agam i
 gcóir mo dinnéir : ár n-óig is beag an
 ceapad bí agam, nuair cuaid mé ar tóir cúpla
 punnt bagúin le cur leis an gcabáiste sa
 gcorcán, go mbéad an cabáiste sguabta nuair
 d'fillfínn, ait bí.

MO GRÁIN TÚ, A COINÍN BRATHAÍG, ARSA MISE, NAÉ TÚ AN CLADÁIRE SAOUIÐE, AGUS MO CUIR BREIT UAIM, AGUS A MÚINTEARAÍGE IS BÍ MÉ LEAT Ó TÚS. AÉT FAN ! GEODFAIÐ TÚ LUAC DO SAOTAIR UAIM-SE !

BÍ ORM AN BAILE MÓR TABAIRT ORM FÉIN LÁ. CUIR MÉ A RAIÐ DE BIAÐ AGAM ISTEAC SA MÁLA SO CÚRAMAC. SÁIT MÉ ISTEAC FAOI'N TOM É, ÁIT NAÉ BFEICFEAD AN TSÚIL DÁONNA BA ZÉIRE DÁ RAIÐ ANN ARIAM É. SÍL MÉ, NIÐ NAÉ IONGNAD, NAÉ MBACFAIÐE LEIS, AGUS SO MBÉAD AN UILE SÓRT CEART ANN RÓMAM AR FILLEAD D'OM.

MO CÉAD LÉAN ! BÍ POLL SA MÁLA NUAIR D'FILL ME—LUAC DÁ SGILLING DÉAS DE MÁLA BREÁG CORDALTA MILTE 'N-AONLÁ AMÁIN ! BÍ AN FEUIL BÍ ISTIG ANN MILTE ; NÍOR FÁGAÐ DE'N ARÁN AÉT AN CRÚSTA ; AN SIÚCRA FÉIN — BÍ SÉ ISTE AG NA BITEAMNAIGIÐ !

CUIR MÉ MO MÁLLAÉT ORRA UILE SO LÉIR, IORIR EASÓG AGUS IORRUIÐ AGUS LUÉ AGUS COINÍN AGUS CUGAS NA SEACÉ MIONN DÉAS SO MBAINFINN MO SÁSAM ASTA UILE.

NUAIR ÉÁINIC AN COINÍN CUGAM AR MAIDIN AGUS COSAMALAÉT AIR NAÉ N'DEÁRNA SÉ URÓIO LE N-A SAOZAL, BA BEAG AN FÁILTE BÍ AGAM ROIME. SÍL SÉ, IS DÓCA, SUR FANN GRINN BÍ ORM NUAIR RUGAS GREIM AIR ; AÉT NUAIR ÉAS MÉ A MÚINEÁL.

IS BEAG AN CEAPAÐ BÍ AG AON CÉANN DÍOUB SO RAIÐ MÉ TAR ÉIS COZAD FÓZAIRT ORRA UILE, AÉT BÍ.

CHOC MO CROIÐE

SIAR LIOM AN GLEANN, LE BRUAC AN DÁ LOC, DE
SIUBAL COS SAN BUADAIRT SAN IMNIÐE, AÉT
CEÓL BREAÐ DOIBINN 'MO CROIÐE. . . .

BÍ SÉ CÚPLA UAIR NÓ TRÍ ROIM GEARAD AN
LAE, AÉT BÍ SOLUS MO DÓÐAIN AGAM Ó RÉ AGUS
Ó RÉALTÓGAIB, SOLUS ÁLUINN DRAOIÐEADTA A LIÓN
AN GLEANN. DÁ LOC AIRGEADTA DOIBINN BÍ SAN
DÁ LOC, NA BEANNA BORDA ÉART ORRA GO
UAIÐBREAÐ FAOI SOLUS NEAM-ÐAOÐALTA, NA SEAN-
TEAMPUILL AGUS AN TÚR CRUINN GO GLAN GLEÐITE
I BRAD UAIM, MAR IOMÁIG D'FÉICTEÁ I MBRION-
GLÓID . . . TRÍD AN SEAN-ROILIC CUAÐAS,
LE H-AIS AN TÚIR, AGUS NUAIR CUALAS AN GAOIT
AG CAOINEAD SNA GÉAGAIB, D'FÁISG MÉ AN CÓTA
MÓR MO TIMCEALL, BAIN MÉ FAD BEAG AS MO
COISMÉAGAIB, AGUS MARAC GO BPUIL ORM AN
FIRINNE GLAN INNSEACT DEURFAINN SUR GAB
UAMÁN MÉ AGUS SUR BAIN MÉ AS SNA FÁSGAIB. ^{at}
AÉT NÍ AMLAIB ÉARLA. _{full speed}

Rinne mé an bealac siar iðir an dá loc,
agus ar bruaic tuaid an loca dob' fuide siar
san deifir san deabad aét mo croidé agus
m'anam lán. . . . Ní raib ainmíde ná éan
ná feitíde féin nac raib 'n-a córlað san
síog san míog le clos uata. Breacnuig mé
anonn uaim treasna an loca ar an áit a rinne
Caoimghín nead dó féin; file agus file mór
amáin a tospad a leitíe d'áit comnuíde—

CÁ BPIOS DÚINN NAÓ RAIÓ FÉIT NA FILIDEACÉTA I
SCAITLÍN FREISIN, AGUS SUR TÓG SÍ AN ÁIT SIN
ÓI FÉIN SUL MÁ BÍ FIOS AICI GO RAIÓ CAOIMHGIN
ANN ?

DÁ SCASTAOI SEAN-PÁGÁNAÓ LIOM, NÓ NAOMH
NÓ ABB Ó'N TSEAN-AIMSIR, NÍ CUIRFEADÓ SÉ DON
IONGNADÓ ORM ; NAÓ RAIÓ SIADÓ UILE GO LÉIR
ANN SIN 'MO TIMCEALL DÁ MBÉADÓ SÚILE AGAM LE
N-A BPEICEÁL ? NAÓ RAIÓ MÉ FÉIN AR NÓS DUINE
BÉADÓ FAOI DRAOIDÉACÉ, SAOZAL CRUAIDÓ CRÁIDTE
AN LAE INDIU CURTA UAIM AGAM AGUS MÉ AG
GLUAISEACÉ LIOM TRÍ SEAN-SAOZALTAIDÓ DOIBNE
AS AR DIBRIGEADÓ AN T-OLC AGUS AN URÓIDÓ ?

AR SROICINT CEANN AN GLEANNA DOM D'FÉAC
MÉ SOIR UAIM AR AN MBALL ÁLUINN A MAISIÓ
DIA AGUS DUINE. CUIR A AILNEACÉ ZEAL GLAN
SGANNRADÓ AR MO ÉROIDÉ. D'ÉALUIÓ PAIDIR
UAIM. . . .

* * *

ACÉ NÍ RÓ-FADA GO RAIÓ MO DÓTAIN MÓR AR
M'ÁIRE. AN CASÁN ATÁ AG ZABÁIL SIAR TAR
NA SLÉIBTE TÁ SÉ AN-ACRANNAÓ, AGUS CUAIDÓ SÉ
RIGTE GO LEÓR LIOM BEALAC A DÉANAM. MARAC
AN T-EÓLAS BÍ AGAM SAN ÁIT, IS CINNTE GO
SCAITFINN ZEILLEADÓ AGUS FANACÉ I SGAILP ÉISIN
GO MBREACFADÓ AN LÁ. BÉADÓ SÉ SIN CRUAIDÓ GO
LEÓR ORM, MAR BÍ SÉ SOCRUIÓTE AGAM BEIT AR
MULLAC AN ÉNUIC DOB ÁIRDE DÁ RAIÓ ANN LE
FÁINNE AN LAE AGUS LE ÉIRGE ZREINE, GO
BPEICFINN AN ZRIAN AG ÉIRGE ANIOS AS AN
BPAIRRGE TOIR UAIM.

hop or jump on me leg.

IS IOMÓDÁ TUIRT AGUS TRUSLÓG BAINEADÓ ASAM SA TSLIĜE, AĈT NÍ RAIŮ AON NIŮ AG DĒANAMĪ IMMIDĒ DĒM AĈT NAĈ MBĒINN AR MULLAC NA BINNE I N-AM. BÍ MÉ AG CUR ALLUIS GO TIUG, BÍODÓ IS GO RAIŮ AN OIŮĈĒ ROINNT FUAR, AGUS MAIDIR LE TUIRSE . . . BÍ MO ĈOSA AR FUAIDREAMĪ UAIM CUID MĀIT DE'N AIMSIR ; UAIREANTA, BEIRINN ĜREIM AN FĪR BĀIŮTE AR TUIM GO NĒANFĀINN STRAPA-DŌIREAĈT I N-AGĀIŮ AN ĈREAĜĀIN CLOĈ BÍ AR NŌS BALLA RŌMĀM AMAC. UAIREANTA EILE, SĜIORAINN ANUAS, CŪPLA FEADÓ, AGUS MARAC EALADÁ NA STRAPADŌIREAĈTA BEIT AGSAM Ó TŪS M'ŌIĜE, IS CINNTE ĜUR TINN BRISTE BĒADÓ MO ĈNĀMĀ.

TĀINĜ MÉ AR NEADÓ ÉIN. D'ÉIRĜ AN ĈEARC. SUAS LÉITĪ SNA SPĒARTAIŮ DUB-ĜORMA AGUS ĜAC CASADŌIŮ AGUS CAOINEADÓ AICI ĜUR LĪON SÍ AN FĀSAC LE N-A CAOL-ĈEŌL CĀINTEAC. CÉ'N ĜNŌ BÍ AG MO LEITĒIŮ DE DŪINE BEIT N-A RĪŌĜAĈT SOCAIR UAIĜNEAC AN TRĀĈ SIN D'OIŮĈĒ ?

NUAIR BĪOS FEAR LEIS FĒIN SAN OIŮĈĒ, AR DŪRUM SLĒIBE, NÍ HIONĜNADÓ LIOM CĒARO DĒANFADÓ SÉ. ŚEAS MÉ AR MULLAC CARRAIĜE AG FĒACĀINT I N-ĀIROE UAIM SNA SPĒARTAIŮ AR AN ÉAN CĀINTEAC BÍ AG DUL Ó LĒARĜUS ORM, AGUS AG INNSEAĈT DÍ CĒARO TUG AN BEALAC MÉ. . . .

* * *

TOSUIĜ MÉ AG CUIĪNEAMĪ ANNSIN CĒARO DĒARFADÓ AN SASANAC CAOL RUADÓ, AN FEAR DEISBĒALAC CĀINNTEAC BÍ AG CĀINNT LIOM AN OIŮĈĒ ROIME I DTEAC DOIŮDEAĈTA AN ĜLEANNA, TOSUIĜ MÉ AG SMAOINEADÓ CĒARO DĒARFADÓ SÉ DĀ MBĒADÓ FĪOS

AISE SUR FÁS MÉ MO LEABAÍD CEÓLAÍDE I LÁR
NA H-OIÓCE LE TUL SO BÁRR CNUIC LEIS AN NGRIAN
FEICEÁL AS ÉIRGE. . . .

CUIR AN ZEALAC FAOI. MÚCÁD CUIR MÓR
DE NA RÉALTÓGAIB. BÍ FUAÉT AGUS CIÚINEAS AN
TSAOZAIL ANN, AÉT BÍ MÉ AR AN MULLAC ROIM
BREACAD AN LAE LIOM PÉINÍN PÉIN. . . .

* * *

NÍ FIOS DOM ANOIS PÉIN CÉ'N T-AINM ATÁ AR
AN ZCROC AGUS IS BEAG NAÉ CUMA LIOM : NÍ
TIUBRAID MISE DON AINM AIR COIÓCE AÉT CROC
MO CROIDE. TÁ CARN CLOC N-A BÁRR ; CUIR MÉ
PÉIN CLOC LEIS, AGUS ANNSIN BUAIL MÉ FÚM AR
AN BPOSGAD ANN, SO ZCAITFINN MO CUIR, SO
LEISFINN MO SGIT, AGUS SO BFEICFINN AN
MÍORÚILTE LAETEAMAIL I AN LÁ AS BREACAD, AN
SOLUS AS FÁZÁIL TRÉISE AR AN DOIRCEAÉT.

BÍ MÉ BUIDEAC OIOM PÉIN SUR TUGAS MO
SÁIT ARÁIN AGUS PEOLA LIOM ; BÍ MÉ RÓ-
BUIDEAC SUR FÁS MÉ BRAON BEAG SA MBUIDEAL
—UAR CUMÁÉT FEAR NÉIREANN ! BÍ ZÁBÁD
AGAM LEIS. . . .

TOSUIZ OIA AR A MÍORÚILTE LAETEAMAIL. . . .

SOIR UAIM, AS BUN NA SPÉIRE, BÍ ZEALAD
BEAG LE TABAIRT FAOI DEARA AS SÚIL GÉIR. NÍ
RAIB AÉT MAR BEAD BRAONACA BEAGA SOLUIS
DÁ NDOIRTEAD ANUAS AS NA RÉALTÓGAIB, DÁ
SZAPAD SAN AIBEAGÁN DUB DORCA, AGUS DÁ
BÁNUZAD I NDIAD A CÉILE. NÍ BEAD ORT AÉT DO
SÚILE DÚNAD AR FEAD DON NOIMÉIOIN AMÁIN AGUS
NUAIR D'OSGLÓCTÁ ARIS IAD, D'FEICTEÁ AN ZILEAÉT
NUAD, NÍ AMÁIN AR BUN NA SPÉIRE TOIR, AÉT

TART TIMÉALL ORT 'É UILE AIT. AN CARRAIG
NÓ AN TOR BÍ MÓR TUD BAZARTAC NOIMÉAD ROIME,
BÍ A CROT AGUS A DAT FEIN AS TEACT AIR I NDIAD
CÉILE. . . .

TOSUIĜ ÉAN SLÉIBE AS CANTAN ; AS CLAIMSÁN
BA CÓRA A RÁD B'FÉIDIR—CANTAL BÍ AIR SÍLTEÁ
SUR DÚISIĜEAD Cóm MOÉ SIN É.

CONNAC MÉ AN FAIRRĜE ĜLAS—IS MINIC
CONNAC MÉ AN DAT CÉADNA AR ÉADAN CUIRP
. . . . ACT NA NÉALTA ÓMRAÇA BÍ AS BUN
NA SPÉIRE TOIR, NÍ FADA SUR TOSUIĜEADAR AS
ÉIRĜE CORCRA, NÍ FADA SUR ATRUIĜ DAT NA
FAIRRĜE FREISIN ĜO RAIB DAT AN AIRĜIO UIRRI.

D'ÉIRIĜ AON ĜA AMÁIN ÓIR ANÍOS AS AN
BFAIRRĜE AIRĜEADTA SEO, AGUS SÁIT NA NÉALTA.
ĜA EILE AGUS ĜA EILE, ĜA I NDIAD ĜAE ĜAN AON
DÁ ĜA DÍOB DÁ MEASĜAD AR A CÉILE. . . .

ÉAN I N-AIRDE UAIM AGUS É LE FEICEÁL ĜO
SOILÉAR ÓS MO CIONN SNA SPÉARTAIĜ ĜEALA AS
CUR A CROIDE AMAÉ LE AOIBNEAS. LOC ÓRDA
CROÉTA ÓS CIONN NA FAIRRĜE SNA NÉALTAIB, AGUS
É ĜÁ RUADAD AGUS ĜÁ RUADAD, ĜÁ DEARĜAD
AGUS ĜÁ DEARĜAD ÓS COMAIR DO SÚL.

TÁINIC RÍ AN LAE FEIN ĜO TOBANN AGUS ĜO
MAORDA ANÍOS AS AN BFAIRRĜE, SUR LÍONAD AN
TÍR LEIS AN SOLUS ÁLUINN, SUR LÍONAD MO CROIDE
LE AOIBNEAS AGUS LE ĜRÁD. . . .

* * *

CUALA MÉ AN CEOL I BPOĜUS DOM—AN CEOL
TÁITNEAMÁC DADONNA.

D'ÉIRIĜ MÉ ĜO TOBANN AGUS D'FÉAC MÉ TART
ORM ĜO BFEICFINN.CÉ BÍ LIOM ANNSIN AR MULLAC
AN TSLÉIBE LE ÉIRĜE ĜREIME ; AGUS CÉARO

U'feicfinn annsin ar mullac an cairn a'c
fead caol ruad agus e as cur de ar a mile
oitceall. Dan uasal bearla bi ar siubal
aige agus e as failtiu roim an ngrain. . . .

Ce beav ann a'c an sasanac caol ruad
casad liom sa teac doideacta agus e as cur
a croide amac le aiteas ! Nuair bi an greas
filideacta rairde aige u'iompuig se orm.

"Beirt file ar mullac sleibe le h-eirge
lae," ar seisean, agus bi se fanac agamsa
beir as iarraid cur i dtuisint uo nac file
bi ionnam fein. . . .

*idle
useless.*

CRANN NA CROICE

*Cannlach:
sonaí, morse*

Cúpla mí ó sóin bíos ag imteacht liom ar mo cúrsa i bpoisgeacht leit-céad míle do Uaile Áda Cluait. Ní raib don gléas iomcuir agam a dt cárrín asail, agus bíos féin agus m'asal boct cantalac le brotall mór an lae. Uaireannta, cuireadh sé céad slat de'n bótar leathan bán de, ar nós eilite maoile—creadbair agus míoltóga bíod gá ghríosad; uaireannta eile, ba leisg leis cos a cur tar an scois eile a dt a ceann a dul suas agus anuas, suas agus anuas ar nós bréagáin páisde. Ní féadfaid don fear i nÉirinn é meallad cun siubail nuair buaileann an taom leisgeamail sin é. Tugas féin bata dó; tugas deáig-cainnt agus droc-cainnt dó; tugas na seacht mionn deáig is deireannaíge dar cum mé féin dó, istead n-a cluais; síleas é meallad le filideacht agus le feadgail, a dt dá mbéinn leis go dtí an lá atá in diu ann, ní glacfaid sé comairle ná brostuad uaim.

Tugas ceath cinn dó, agus gluais linn go mall roigin ar a nós aistead féin.

Ní minic bíos mé féin agus m'asal beag tub ar don comairle, a dt nuair táiniceamar ar crann mór bí ag fás leat taob an bótar bí an t-don smaoinead amáin agáinn .i. a dul istead ar a fostaod agus ar sgíe agus ar dtuirse a leisint.

Rinneamar amlaith. Baineas an cárrín de'n asal. Cruinniúeas broсна. O'fáduiúeas teine. Cúireas canna beag o'fíor-uisge ar fíuádh ós a cionn. Cúit mé mé féin ar éanáim mo throma sa bhféar go raib mé ag féadaint suas uaim sa duilleabhar tiug ar mo súaimneas.

Crann liobáin bí sa scrann, agus ní facas a leicéid ariam ar toirt ná ar doirde. Bí cuid de na géagaib com toirteamail le don crann darais dá bhfacas 'mo thuitce féin ariam; agus bí an duilleabhar com tiug sin ar an scrann is nac bfeicteá an spéir ós do cionn. Bí fosta agus fionnfuaract agam ann, ádhbar maic. béile ar an teine, tobac cumarta sa bpiopa agam, act ar bealaic éigin ní rabas ar mo socamlact san áit. Bíos ag éirge mí-súaimneac faoi ruo éigin agus ní raib a fíos agam cé'n ruo é.

Síleas an buairt a cáiteam díom act níor éirig liom. Céapas go raib draoidéact éigin ag baint leis an áit, sur crann draoidéacta bí ós mo cionn, go raib sé ann ó tús aimsire, go seasfaid sé annsin go deireadh saogail, go raib sé n-a maigistir ar an uile ruo a rugadh agus ar a mbearfide. . . .

Bí an crann n-a maigistir ormsa. faoi do céapas imteact liom ó'n áit act níor féadas é. Bíos greamuigthe ann. Bí greim ag an scrann orm; é ag cur i dtuigsint dom cé'n dois mór bí aige, cé'n toirt iongantac bí ann, cé'n diablaideact connaic sé ó tús.

Ní ró-fóigtheac o'éisteas le sgéal an crainn. . . . O'iompuiginn ar mo leat-uillinn agus o'féadainn istéac sa teine o'fáduiúeas, ionnos

na c b'féad'f'ad' s'géal an c'rainn méad'ug'ad' ar mo b'ró'n agus ar mo d'oil'ig'eas ; a'c't ní f'ad'ad' d'f'ead'f'ainn f'ana'c't ar an d'óig' sin. Cúiread' an crann iallac' orm d'earca'd' air, smaoin'ead' air, éist'ead' leis f'eín agus le n-a s'géal. A dois, a doir'de, a máor'da'c't, d'at'am'la'c't a cúit' d'uilleab'dair, cruad'as a cúit' d'óm'uit', an d'ead'g'-f'os'ga bí f'aoi, na h-ion'gan'tais t'árla i b'f'os'us d'ó—cúir an crann i s'céill d'om iad uile go léir, go raib' mé f'eín agus an crann ar don c'iall agus ar don anam. . . .

Bí fear as gabáil an tsli'ge—sean-fear lúbac' f'eas'óg'ac' f'eós'aid'e agus dá máir'de f'aoi ; marac' go mb'ead' a f'ios as duine nac' b'féad'f'ad' sean-fear beit' com' ársa le sean-crann, céapt'a go raib' seisean com' sean leis an liobán bí ós mo c'ionn.

Deannu'ig'eas do'n seanóir de réir na h-aim'sire bí ann.

D'os'gail sé a b'eal pist'ineac'. Connaiceas a d'raio' mánt'ac' agus é d'om f'reas'airt :

“An crann sin” — ar seisean agus t'iu'br'tá an leab'ar go mb' é t'ai'ób'se an c'rainn é, “an crann sin—tá sé n'íos sine ná don ru'd eile atá beó ar t'al'am na h'éireann in'diu. Crann na Croice t'ug'tar air.”

“Crann na Croice ?”

“Sead. Croc'ad' na céad'ta as an ng'eas'án mór sin ós do c'ionn. Sa mb'liab'dain '98, connaic mo sean-má'tair o'c'tar fear croc'ta as ma'ioin b'reá'g s'gréine. D'ua't'bás'ac' an f'eic iad agus cnáib' f'aoi m'uineál' g'ac' duine d'íob'. Is minic ad'ub'airt sí liom”

thin, bare
fleshless;
whiskery,
fibrous;
weak,
small.

pristine
drubbing,
stobbing

sight
spectacle

x month, a contemptuous expression of the face.

NÍOR FANAS GO N-INNSEÓCÁD SÉ DOM CÉARD
DUBAIRT A SEAN-MÁICAIR. ÚAILIGEAS CUGANN MO ? m
CUID OIRNÉIS, CUIREAS M'ASAL BEAG DUB FAOI'N
SCARRÍN AGUS GLUAIS LIOM AR MO BEALAC, MÉ
FÉIN AGUS AN SEAN-FEAR MANNTAC LÚBAC FEÓSAIÐE.

CRANN NA CROICE . . . OGT SCÉAD BLIADAIN
D'AOIS . . . N-A CRANN SUL AR FÁS NORMÁNAC
COS AR ÉALAM NA NÉIREANN . . . AN RUD BEÓ
IS SINE DÁ BPUIL AGAINN—AN IONGHAD É SUR
CUIR TÚ SGÁT AGUS DRAOIDÉACT ORM, A CRAINN,
AGUS MÉ AG IARRAID MO CUID BIÓ A GLÉASAD,
AGUS MO SGÍT A LEIGINT FAOI DO GÉAGAIÐ MÓRA
DIABALTA ?

* * *

SGATAM N-A DIAID SIN BÍOS SA LIMISTÉIR
CÉADNA. BÍOS SAN COULAÐ AR FEAD DÁ OIÐCE
LE BUAIRT AGUS LE DOILGEAS CROIÐE, AGUS Ó BÍ
AN AIMSIR GO HÁLUINN BUAILEAS AMAIC TIMCEALL
'S MEADON OIÐCE LE SPAISDEOIREACT A DÉANAM.
SIUBLAS BOGAIÐ AGUS BÁNTA, BÓITRE MÓRA AGUS
AITGIORRAÍ SLÉIÐE, AGUS NÍ DÉARNAS COMNAIÐE
GO RAID MÉ 'MO SUIÐE FAOI BUN AN CRAINN,
FAOI BUN CRAINN NA CROICE.

CÉ'N DRAOIDÉACT ATÁ AGAT ORM A CRAINN NA
CROICE ? MOLAIM DO MAORDACT ; MOLAIM
AN AOIS MÓR ATÁ AGAT ; MOLAIM DO COIRT AGUS
T'AOIRDE ; UNLUIGIM DUIT A CRAINN ÁRSA DIAÐ-
ALTA AS AR CROCAD NA CÉADTA FEAR ! NÍ
MOLAIM DO TORAD, A CRAINN ; SGAOIL DÍOM AGUS
NA BÍ DOM' ÉADAIRT ANNSEO FEASDA, A BILE
SEASMÁIÐ. . . .

Oíðce spéir-gealaige bí ann. Duilleabhar feósaíde an érainn faoi mo ósaib ; an dúitche tart orm n-a loc airgeadta le soillse na gealaige ; san smačam as an spéir ; san ceól ó éan ar éraoib , san síos ó míol ar talam, áct an domhan mór lučtaighe le draoið-eačt agus le áilneačt na hoíðce . . .

O'éirigeas 'mo seasaím. Cor dá tugaas agus tosuiğ an duilleabhar feósaíde agus an broсна as síosgan fúm ar nós aisteac brónac. Níor tugaas don áirb ar an sceól voilgeasac seo ar fead tamail, áct mé as imteac anonn 's anall, anonn 's anall as iarraib mo sgeal cruaid fein a réiðteac agus san a réiðteac le fáğail asam.

Áct de réir a céile, tosuiğeas as baint meabair agus ciall as ceól aic na mbileog feósaíde bí faoi mo ósaib. Táinic cainnt cuca mar adéartá, agus seo é an port bí aca :

“ Sinne-ne torađ an érainn ; sinn-ne torađ Crainn diađalta na Croiðe ; sinn-ne tairbisi na nđaoine crocađ as a geasaib.”

O'feacas tart agus sğac orm. Solus na gealaige ba cionntac leis b'feidir, agus b'feidir nárđ é, áct ar éaoi ar bit, b'factas dom so raib corp ar crocađ as sğac teann-geas de geasaib Crainn na Croiðe . . .

O'éaluiğeas liom ó'n áic . . .

An oíðce sin, nó so moc ar maidin, bíos as comráđ le fear tuigsiñac ar an tsráib-đaile atá comğarac do érainn na Croiðe. Cíðtear na hionğantais ann so minic duđairc sé liom :

“ Agus tá sé ráiúte,” ar seisean, “ nac mbeirò rač arís ar éirinn go bfeicfean an Crann mallaište céadna sin ar lár.”

“ Tuise nac leagtar é mar sin ? ” arsa mise.

“ Ní béaó don buaió annsin,” ar seisean, “ caicfirò sé tuicim uaió féin.”

* * *

Crann na Croice ar lár ! An bile seas talam le oét gcéad bliadán má's fíor na seancaicéite agus luét crann-eólais—agus táio ar don focal—an bile maoróda sin agus a bileós uáctarac buailte le talam !

* * *

An oitce deire cuatóas an bealac, mé féin agus mo carrín asail, acé níor éirig liom dul isteač ar an tsráio-baile mar a raió mo triall.

An céad uair cuatóas an bealac cuir Crann maoróda na Croice cosg liom mar b'éigin dom dul ar a fosgaó ó bročall an lae ; an uair deire seo cuir sé cosg liom, mar bí sé n-a luióe annsin treasna an bócair róman.

Bí meiteal fear as obair ar sean-cábail coirteamail an Crainn le sábaib agus le tuasáib agus le órdaib gá gearraó agus gá sgoilteaó agus gá lomaó ; sac fear aca n-a léine as obair go oitceallač le solus na lócrann ; san focal as don fear acé na sába móra faobrača as gearraó na ngeas agus as ite isteač sa scábail móir.

Frank

D'iongantaic beic ag féadaint orra ag obair annsin i nDub-Dorcadhas na hoide oiread is dá mbeoic ag iarraic oiofaltas a baint de sean-namair. Leis an solus aisteac bí ann, sílteá go raib zac fear díob, agus zac gléas gearrta dá raib aige níos mó faoi dó ná bí.

Bí an sean-fear féasógac manntac ann—é siúo casad liom an lá brocallac agus mé faoi draoidéac ag Crann na Croice.

“ An é an caoi gur gearrad an crann ? ”
arsa mise.

“ Ní a gearrad a rinnead, ” ar seisean,
“ ac a leagad. Agus ní le saotar fear a leagad é ac oiread. Láin Dé rinne an obair sin. Tuit sé aréir. Nac uadbásac an gála bí ann agus bile oic gcead bliadan a leagad ? ”

D'féacas ar Crann na Croice, aic a raib sé gearrta n-a dá leit. D'féadta poll a tollad trío, agus mo cárrín asail a tíomaint isteac ann. Agus an géag mór as a gcroictaibe na fir, bí sí n-a luide annsin leat-taob de'n tslige agus páisoi sgoile ag marcaideac uirici.

Cuir an sean-fear féasógac ruais orra.

Ladair sé liom péin.

“ Tiofaiod rac ar éirinn anois, ” ar seisean
“ ó tá an biteamnac sin ar lár, ” agus duail an sean-fear buille nimneac ar an gCrann bí sa talam ó táimic na gail anoir eugainn i dtosac amail is go mba nama beo bí aige ann. . . .

An oirdce sin, léigeads ar an bpáipéar nuair-
eadaí gur iméis fear as Éirinn go dtí a tír
féin—fear nár tuill buídeadas ná beannaíocht
ár gcinní ; imteacht an fíor agus imteacht an
Crainn—cé deirfeas liom nac raib baint as
an dá sgeal le céile ?

AN BREAC ATÁ SAN ABAINN MÓIR

*warrior
champion*

D'aitneócaínn an breac sin tar don breac dár lúb é féin i bpoll srota ariam. Tá toirt ann tar mórán dá gaoilteib, agus aois naé bfuil as a lán díob. Aót an ciall atá 'n-a ceann! Tá iasgairí na seacé bparáiste cráite céasta aise le na bliadantaib fada; sac uile cineál daoite dár cuiread ar dubán ariam féadad iad—ní déanann an seadaire de breac aót gob biorac a sáitead amac tar an gcloic mar a mbíonn comhairde air, iarbail a casad go ssi gearmail agus imteacé leis ar a súaimneas.

D'feicteá síos uait é san uisce gléceal, agus gan beann aise ort ná ar do daoite dá feadas é. Agus naé ort béad an cantal nuair d'feicteá é as éirge aníos go bárr uisce le breic ar míoltóig béad ar don daé agus ar don cosamlaé leis an gceann béad ar do dubán féin! An breac cliste seanda sin! Naé iomda easgaine bain sé as iasgaire le n-a linn.

Ar dúbairt tú liom go bfuil fonn ort a dul ar a tóir, a iasgaire na mbreac? Cuirfead ar an eólas tú; téig go hárdo Maca i otosac; annsin, cuir aithe ar don iasgaire breac dá bfuil sa gcaoir sin. Abair leis go bfuair tú tuairisg an úric, agus go bfuil socraigte asat gan an áit fágáil go mbeid sé asat istig 'do mála.

NAC RÓMAT BÉAS AN FÁILTE ! NAC DUIT
INNSEÓCAR NA SGÉALTA FÍRE FAOI IASGAIRIB' TÁINIC
AS TÍORTAIB' I B'FAD' I SCÉIN LE ÆREAC NA HAIBNE
MÓIRE A MEALLAÓ !

CUIRFEAR AN UILE ÆUINE SA SCÉANTAR SÍL
AN ÆREAC TADAIRT LEIS I N-AITNE DUIT. DÉANFAIÓ
TÚ CUMANN AGUS CÁIRDEAS BUAN LEIS AN ÓGÁNAC
CAOL AGUS LEIS AN SEANÓIR LIAT. TAISBEANFAIÓ
SCÉ D'UINE ACA A GLÉAS IASGAIREACTA DUIT, IÓIR
DUBÁN AGUS DORUZA AGUS SLAT. CUIRFIÓ SÉ
SÍOS AR AN MÆREAC DUIT, AR A TÓIRT, AR A
MEADÓCAN, AR A CLISTEACT—CUIRFEAD' SCÉALL LEAT
SO SCLOISFIÓ TÚ SGÉALTA FAOI ÆREAC NA HAIBNE
MÓIRE A SÁRÓCAS AON SGÉAL IASGAIREACTA ATÁ
SNA LEADRAIB' . . .

NÁR TÁINIC FEAR ÓG AS ALBAIN SAN ÁIT UAIR
AGUS NÁR TUG SÉ MIONN AGUS MÓIÓ NAC B'FÁZFAÓ
SÉ BRUAC NA HAIBNE SO MBÉAD' AN ÆREAC AIGE ?
AN FEAR ÓG D'ICÉILLIÓDE ! NÍOR' TUIZ SÉ CÉ'N
ÉIRIM BÍ I SCÓISEANN AN ÉISZ SIN !

CAIT SÉ AN TÆARRAC ANN. DÓTÁN BEAZ DE
CLIACTAIB' AIGE AR AN MBRUAC AGUS BIAÓ ZÁ
TADAIRT CUIZE SCÉ LÁ Ó'N SCATAIR. TÁINIC TÚS
AN TSAÍRAIÓ. CUIR SÉ FÉIN AGUS AN BREAC AITNE
NÍOS FEARR AR A CÉILE. LE LINN AN TSAÍRAIÓ
FADA BUIÓDE, BÍ AN FEAR AGUS AN T-IASZ I
SCUIDEACTAIN A CÉILE, AZ ÉIRZE MUINNTEARÓDA
LE CÉILE ; SO RAIB' RÚN AN ÓGÁNAIZ AZ AN MBRUAC
AGUS RÚN AN ÆRIC AZ AN ÓGÁNAC. . . .

DUBAIRT FEAR LIOM NAC AZ IASGAIREACT
CAITEAD' AN T-ÓGÁNAC AN AIMSIR AR CÒR AR BIT

áct as ceapadó filidheácta : áct cé creidfeadó
a leicéir de úine nár cuir daoite ar dubán
ariam ?

* * *

An áit a bhfuil comhaidé ar an mDreac bainfeadó
sé filidheáct as an t-é so mbéadó féit na
filidheácta ann ar cor ar bit.

Uisge glé reáta as imteáct le fánaid tar
clocaid cruinne glasa. Poll dub duaidhseáct
faoi mullán árd. An poll sin 'n-a sgaatán
doibinn as sác néal agus as sác éan téidheann
treasna na spéire. Úruáct ar sác taob de'n
poll dub as éirge aníos ó'n uisge so roigín
réir agus bláta iolracha as fás air.

Agus na héanlait bios tairt ann ! Deirtear
nac bhfuil don áit eile i nÉirinn is mó o'feicfeá
fáinleóga ná i n-aice an puill seo—na céadta
agus na céadta díob as déanam spóirt agus
doibnis díob féin ós cionn an uisge duib le
tuitim na h-oidce.

An éainnt agus an éantaireáct bios as sác
cineál díob i dtosáct an tsamraid sna sgeadaid
tairt ann ! Ann a bios feis agus comháil
éanlait Éireann, agus an oireadó gleó aca is
bios as luéct don feise eile : níl a fíos nac
mbíonn an oireadó céille le n-a ngleó preisin
—mára mbíonn féin, bíonn sé i bfaó níos
binne. . . .

Tá coil ann, i n-aice leis an bpoll. Doibinn
beit sa scoill sin lá brotallaé buide samraid.
Dordán beáct ann. Cumráct ó itir agus ó
luib agus ó crann ann. Draoidheáct ann do'n
té sur féidir draoidheáct a cur air.

MO TRUAĞ SAN AN SAMRAÐ ANN ! MO SEACT
SCÉAD TRUAĞ SAN AN SAMRAÐ ANN AĞUS MISE
SA SCOILL SIN !

MOLAIM DO'N FÍLE CUAIRT TADAIRT AR AN ÁIT,
AR AN BPOLL TUB TUAIBSEAC, AR AN UISGE GLÉ
REACTA, AR AN DÁ BRUAC BLÁTMARA SO NA MÍLTE
ÉANLAIT, AR AN SCOILL CEÓLMAR CUMARCTA—SEAD,
AĞUS AR AN MBREAC ATÁ I SCÉANNAS NA RÍOĞACTA
TRAOIDÉACTA SEO. . . .

* * *

ACT NÍ FEACAS AN BREAC ARIAM LE MO SÚILIB
CINN. NÍ FACAS AN COILL ACT OIREAD, NÁ AN
POLL TUB, NÁ AN T-UISGE GLÉ REACTA. ACT MARA
BFACA MÉ LE MO SÚILIB CINN IAD CONNAICEAS
LE SÚILIB M'INTINNE IAD. . . .

SEO É AN CAOI AR CUIREAS AITNE AR AN MBREAC
AĞUS AR AN ÁIT I DTOSAC :

MÉ 'MO SUIDE AR MO STÓILÍN I SCILL AN
PRÍOSÚIN AĞ FÉACAIMT UAIM SO TRUAIGMÉILEAC
TRÍD AN BFUINNEÓIS AR PAISTE DE'N SPÉIR ŠUIRM,
AĞUS AR AN BPAINLEÓIS TAGAD TDIR MÉ AĞUS AN
PAISTE BEAĞ ÁLUINN SIN.

OSLUIGEAD MO DORAS. TÁINIC ŠÁRDA ISTEAC.

BÍ AN TRÁTNÓNA ANN AĞUS SAN MÓRÁN AR A
AIRE. O'OSGAIL SÉ LEADAR PÓCA BÍ AISE. BAIN
SUAS LE FÍCE TUBÁN SO N-A MĐAOITÍ AS.

“ IASĞAIRE BREAC TÚ,” AR SEISEAN, “ CON-
NAICEAS SAN OIFIS CUID DE NA TUBÁIN BÍ DO
PÓCA NUAIR RUGAD ORT.”

TUBRAS LEIS SO MB' EAD, ŠUR CUIREAS SUIM
MÓR I N-IASĞAIREACT BREAC. O'IARR SÉ ORM
AN BAOITE MIOLTÓŠ IS FEÁRR DÁ RAIB AISE FEIN

Δ ΤΟΨΑΘ. ΡΙΝΝΕΑΣ ΑΜΛΑΙΘ. ΜΟΛΑΣ ΚΥΙΘ ΤΙΘΘ.
ΚΑΙΝΕΑΣ ΚΥΙΘ ΕΙΛΕ. ΤΥΙΣ ΣΕ ΞΟ ΝΘΕΑΡΝΑΣ
ΙΑΣΨΑΙΡΕΑΚΤ, ΞΟ ΡΑΙΘ ΣΨΙΛ ΑΨΑΜ ΣΑΝ ΕΑΛΑΘΑΙΝ
ΣΙΝ.

ΚΥΙΡ ΑΝ ΒΕΙΡΤ ΙΑΣΨΑΙΡΕ ΒΡΕΑΚ ΑΙΤΝΕ ΑΡ Δ
ΚΕΙΛΕ ΑΝΝΣΙΝ Ι ΨΙΛΛ ΠΡΙΟΣΥΙΝ. . . .

ΘΙ ΤΡΥΑΙΨ ΑΙΨΕ ΘΟΜ ΝΑΡ ΠΕΑΘΑΣ ΒΥΑΛΑΘ
ΑΜΑΚ ΛΕΙΣ ΑΝ ΤΡΑΚΝΘΝΑ ΣΙΝ ΛΕ ΘΒΡΕΑΚ ΝΑ ΗΑΙΘΝΕ
ΜΘΙΡΕ Δ ΜΕΑΛΛΑΘ !

ΤΑΣΑΘ ΣΕ ΚΥΠΛΑ ΥΑΙΡ ΝΘ ΤΡΙ ΞΟ ΤΥΙ ΜΟ ΚΙΛΛ
ΨΑΚ ΣΕΑΚΤΜΑΙΝ Ν-Α ΘΙΑΙΘ ΣΙΝ, ΑΨΥΣ Θ'ΙΝΝΣΙΨΕΑΘ
ΣΕ ΘΟΜ ΠΑΘΙ 'Ν ΜΘΒΡΕΑΚ ΑΨΥΣ Δ ΕΑΚΤΡΑΙ, ΨΥΡ
ΚΥΙΡΕΑΣ ΑΙΤΝΕ ΜΘΡ-ΜΑΙΤ ΑΡ ΑΝ ΙΑΣΨ ΚΛΙΣΘΕ ΣΙΝ,
ΑΡ ΑΝ ΒΠΟΛΛ ΤΟΥΘ ΤΥΑΙΘΣΕΑΚ ΜΑΡ Δ ΒΨΥΙΛ
ΚΟΜΝΑΙΘΕ ΑΙΡ, ΑΡ ΑΝ ΤΑ ΘΥΡΥΑΚ ΒΛΑΚΤΜΑΡΑ, ΑΡ
ΑΝ ΥΙΣΨΕ ΨΛΕ ΡΕΑΚΑ, ΑΡ ΑΝ ΨΚΟΙΛΛ ΘΡΑΘΙΘΕΑΚΤΑ
ΑΤΑ ΛΕ Ν-Α Ν-ΑΙΣ. . . .

* * *

Θ'ΑΙΤΝΕΟΚΑΙΝΝ ΑΝ ΘΒΡΕΑΚ ΣΙΝ ΑΝΘΙΣ ΤΑΡ ΔΘΝ
ΘΒΡΕΑΚ ΤΑΡ ΛΥΒ Ε ΠΕΙΝ Ι ΒΠΟΛΛ ΣΡΟΚΑ ΑΡΙΑΜ.
ΑΨΥΣ Θ ΤΑ ΑΝ Τ-ΕΑΡΡΑΚ ΑΨ ΤΕΑΚΤ, ΑΨΥΣ ΑΝ ΛΑ
ΘΥΛ 'ΥΝ ΣΙΝΕΑΘ, ΒΕΑΡΑΙΘ ΜΕ ΚΥΑΙΡΤ ΑΡ Δ ΑΙΤ
ΚΟΜΝΑΙΘΕ. ΘΕΑΡΠΑΙΘ ΜΕ ΒΘΚΑΝ ΚΛΙΑΚ ΑΝΝΣΙΝ
ΑΡ ΑΝ ΜΒΡΥΑΚ ΒΛΑΚΤΜΑΡ ΚΕΘΛΜΑΡ, ΑΨΥΣ ΚΥΙΡΠΙΘ
ΜΕ ΠΥΜ ΑΝΝ ΛΙΟΜ ΠΕΙΝ ΑΡ ΝΘΣ ΑΝ ΑΒΑΝΑΙΨ
ΘΙΨ ; ΑΨΥΣ ΜΑΡΑ ΜΒΕΙΡΙΘ ΜΕ ΑΡ ΑΝ ΜΘΒΡΕΑΚ,
ΚΑ ΒΨΙΟΣ ΝΑΚ ΜΒΕΙΡΙΝΝ ΑΡ ΚΥΙΘ ΘΕ'Ν ΠΙΛΙΘΕΑΚΤ
ΑΤΑ ΑΨ ΒΑΙΝΤ ΛΕΙΣ ΑΝ ΑΙΤ ?

SLÁN AḠAIB̄ A C̄AIRDE !

Ó TÁ AN ZEIMREAD̄ PUAR, FLIUC̄, CRÁIOTE BUAILTE
LINN ANOIS, AḠUS AN SAMRAḠ SÁM̄ SUAIMNEAC̄
IMTIGTE, CAIT̄PIḠ MÉ SLÁN FÁḠÁIL AḠ CUIḠ MÓR
DE MO SEAN-C̄AIRḠIB̄, MÍOLTA BEAḠA NA COILLE
AḠUS AN UAINIS AḠUS AN FÁSAIḠ ; AḠUS
CAIT̄PIḠ MÉ AḠAIB̄ C̄AB̄AIRC̄ AR C̄IGT̄IB̄ TEÓLAIḠE
AḠUS A MBAINÉANN LEḠ, ZO MBEIḠ AIMSIR
AN FUAḠTA AḠUS AN TSEACA C̄ART.

NAC̄ ORM ATÁ AN CUM̄A ZO ḠFUIL ORM AN SEAN-
COILÉAR C̄RÉISEAD̄ AḠUS AN C̄AC̄AIR C̄AB̄AIRC̄ ORM
FÉIN ! LEAPTAḠA CLÚMAIḠE, BRAIT̄LINÍ MINE
ZEALA, SONAS AḠUS SOḠA NA C̄ATRAC̄—CÉ'N C̄AOI
A ḠFÉAD̄PAIḠ MÉ A LEIT̄EIOÍ C̄LEAC̄TAD̄ AḠUS AN
T-AC̄AR F̄ATA C̄UIREAS ḠIOM LE TRÍ RÁITE F̄AOI
SPÉARḠA NEIMÉ ?

A SEAN-C̄OILÉIR, BEIḠ CUIMNE AḠAM ZO DEO
NA NDEÓR ORḠ ! BEIḠ CUIMNE ZO DEḠ AḠAM
AR NA SNAḠMAIB̄ ḠAINḠNE CARḠDAIS RINNEAS LE
MO C̄OM-C̄RÉAT̄UIRIB̄ AḠUS MÉ 'MO C̄OMNAIḠE SAN
ÁIT̄ AOIB̄INN SIN ; BEIḠ CUIMNE ZO BRUINN AN
ḠRÁḠA AḠAM AR OIḠC̄EANNḠA RÉALTÓḠAḠA C̄AITEAS
ANN AḠUS ḠAN IḠIR MÉ FÉIN AḠUS NA SPÉARḠA
UAḠTARAḠA AC̄T PÉ BRAC̄ NÓ SRAIT̄ DÉIR ATÁ C̄ART
AR AN ḠOM̄AN SEO AḠAINNE. AḠUS NÍORḠ F̄ATA
LIOM DON OIḠC̄E ḠIḠB̄ CÉ ZO RAIḠ MÉ ZO MINIC
AḠUS ZO RÍ-MINIC ḠAN NÉAL C̄EAC̄T AR MO SÚILIB̄
Ó F̄AOIḠIN^x ZO MAIḠIN ; CÉ'N C̄AOI MBÉAD̄ AḠUS
NA C̄AIRDE OIḠC̄E BÍ AḠAM ANN ? NAC̄ ANN C̄UIR

mé aithe beaóct ar an iorruib agus ar an easóis, ar an luc sgeice agus ar an scoinín beas bíveac faiteac? Cuir mé aithe orraib a bráire ionnuine clúmaca agus mé liom féin san sean-coiléar; cuir mé an aithe orraib agus ar bur nása lae agus oibce, agus má d'éirig easaontas eadrainn sa veiread tíar faoi sádaibeaóct na heasóise, cé aiaib ceapas gur orm-sa amáin bí an loct?

Agus a treibeaca na n-eite, caicpib mé slán fáigáil aiaibse preisin agus burveacas sáibáil lib uile, ioir luct ceoil agus luct an béil druibce faoi ar bronn sib orm i scaiteam na bliadna atá imcigce. Ná tógaið ormsa é go bfuil mé 'bur dtréigead: paraoir géar dóigce nac bfuil sé i scumas an daonnaiðe an geimread cur cart i bfocair na scairde bí aige le linn an tsamraib, aóct bíob is gur dual díb an sgeac agus an tor agus an tom, téibeann an geimread basaracac cruaið orraib, a luct na ngob agus na n-eite!

Slán lib a cáirde go dtagaið an t-earrac arís, go mbeid sé 'n-a samraib buibe arís aiainn!

Agus éistigib; cá bfiós nac ngoibfínn gráinne beas coirce ó feilméara éigin ó am go ham le tabairc cugaið i scaiteam an geimrib. . . .

* * *

Agus an t-asal beas dub féin: is dóca go scaicpib mé slán fáigáil aiaisa preisin, a asail! Cugainn an geimrib sáibceac agus ní

mó ná sásta béad ceachtar aghainn agh taiseal
bóitre na Danban agus séasúr an tseaca agus
na fearcainne ann. Beid sgioból deas teólaíde
agus, a asail, go dtasgaid an t-earrac arís.
Ní beid fuaict ná ocras ortsa pé níó béas
orm féin. . . .

*Barn
Barn
Barnary*

Is cruaid liom slán fágáil agh an asal
beas dubh sin, ar fead tamail féin. Ó'n
scéad lá ar leas mé súil air, ar donac Cinn-
mára, agus cuirse bócair agus conaire orm,
tugas sean dó. Ní ar a d'ac ná ar a méad,
ní ar a súil ní ar a cluasaid gleóite ná ar a
cosaid beasa deasa tugas sean dó; ní ar
lút a ceitre scos é aict oiread, mar ní raib
luas ná mire agh baint leis ariam—aict ní
sílim go bhféadfad don duine gan beit seanamail
air, ar a "pearsanaict" amáin! Meallfad
sé an croide ó ridire na scorcán mbrisde
féin!

*mette
charm
delightful*

Aict slán leat anois a cara go dtasgaid an
t-earrac arís, go dtósfaid sinn seolta, go
mbuailfid sinn amac faoi macairí na bpoctánán!

Tá cáirde agham seacas na míolta atá
luaidte agham. Tá cáirde daonna agham freisin
nac scastar liom aict amuis i mbéal an uaignis.
Agus mo máirg! caifid mé slán fágáil agh
cuir dóib sin mar an scéadna.

Ní raib sé d'uain agham don tráict mór
d'éanam sa leabhrán seo ar Séán agus ar
Peadar agus ar Séamus—triúr malrac castaol
liom gac maidin agus mé liom féin sa scoill.
Ní bíod sé d'uain aca mórán moille d'éanam
liom mar bíod orra imteact ar a saotar lae
le páide soláctar dá muinntir, aict beid cuirne

boy

*Asp. 217
disaffection
or pine*

AGAM, SO SÉALAIÓ AN T-ANAM UAIM, AR AN BPLEIÓ
DOIÐINN CAITEAMAR LE CÉILE I LÚB NA COILLE
CRAOBHAIGE. AN SPÓIRT BÍOÓ AGAINN ANN ! NA
SGÉALTA D'INNSIGEADÓ SINN DÁ CÉILE FAOI BUN
AN ÉRAINN !

TÁ GLÓR AN SGÉALUIÐE ÓIG 'MO ÉLUASA ANOIS
FÉIN AGUS É AG INNSEACÓ DÚINN FAOI 'N LORGADÁN :
“ AINGEAL BÍ ANN I DTOSAC . . . ” ÉIÐIM A
SÚILE BEODÁ SOILLSEACÁ AGUS É AG RÁD NA BFOCAL,
“ AINGEAL BÍ ANN . . . AINGEAL RINNE TROIÓ I
N-AGAIÓ DÓE . . . ACÓ NÍOR CAITEADÓ ISTEAC
AR LEACRAIÓ IFRINN É . . . NÍOR CAITEADÓ,
MAR RINNE SÉ SHÍOM MÓR UASAL ÉIGIN I BFAO
ROIME SIN : AGUS DE BARR AN SHÍM SIN, TUZADÓ
CEAD DÓ COMNAIÐE DÉANAM I SCÉITRE ÁIT I
NÉIRINN . . . ”

Young man

AGUS AN T-EASBAIÓ CREIÐIM BÍ AR DUINE EILE
ACA ! CÉ'N ÉAOI 'BFÉADFAÓ A LEITÉIO BEIT ANN
NUAIR NAC BPAKA SÉ FÉIN ARIAM É ! TOMÁS
AN LEAS-AINM BÉAS AGAM AR AN STÓCAC SIN NUAIR
CASPAR LE CÉILE ARÍS SINN . . .

ACÓ SLÁN AGAIÓ A ÉAIRDE ÓGA D'AOINNA SO
BPIILLIÓ AN T-EARRAC ARÍS !

* * *

A RIDIRE BÓTAIR AN FÉIÐIR NAC BFEICFIÓ MÉ
ARÍS TÚ SO CEANN CEITRE MÍ ? IS EÓL DOM
SUR FÉIÐIR SO MBUAILFEAR AR A CÉILE SINN
ISTIŞ I LÁR NA CAÉTRAC ; ACÓ, AR NDOIG TÁ FIOS
AG DON DUINE SO BPUIL BREITEAMNAS NÁ CRUINNEAS
AG BAINC LEIS NAC MAR A CÉILE AN RIDIRE BÓTAIR
D'FEICFIÐE Ó ÁM SO HÁM SAN SCATAIR AGUS AN
PREADAIRE SROIÐE CÍTEAR AG DÉANAM SLIŞE AGUS

SAOĞAIL DÓ FÉIN FAOI'N BPARÁD. Le aithe
cearc cur ar do nós a agus ar do tréite a
ridire na mbóitre, ní mór do duine cuid dá
saoğal cáiteam leat amuis i mbéal an
uaignis . . .

A clanna uaisle bóitri na Danban fásaim
slán aghaidh go ceann sğataim bíg go nglanfaid
na spéarta, go n-imteócaid an seimreadh
sáibteac seo, go ttagaidh an samraid buide
brocailac, go mbeid sé 'n-a samraid sámh
suaimneac aghainn go deó arís i nÉirinn.

X
còireamh 34

fuastar 45

